

Til medlemmene i Universitetets utdanningsutvalg

Innkalling til møte i Utdanningsutvalget – Møte 1 2018

Tidspunkt: 24. januar 2018, Kl. 09.00–12.00

Møtested: Muséplassen 1, kollegierommet

Forslag til dagsorden:

I Godkjenning av innkalling og dagsorden

II Godkjenning av protokoll fra møte 16. november

III Diverse tilbakemeldinger fra utvalgsleder

Sak 1/18 **Studentparlamentets arbeidsprogram**
Presentasjon ved Terje- André Kvinlaug

Sak 2/18 [Det fysiske læringsmiljøet – status fra arbeidsgruppen](#)
Saksnotat fra arbeidsgruppen

Sak 3/18 [Kartlegging av mentorordninger ved UiB](#)
Saksnotat fra Studieadministrativ avdeling

Vedtakssak:

Sak 4/18 [Handlingsplan for etter- og videreutdanning](#)
Saksnotat fra Studieadministrativ avdeling

Drøftingssaker:

Sak 5/18 [Ny tilsynsforskrift- krav til studieprogrammene](#)
Saksnotat fra Studieadministrativ avdeling

Sak 6/18 [Studemobilitet og frafall på lavere grad i norsk høyere utdanning-
rapport fra Ideas2Evidence](#)
Saksnotat fra Studieadministrativ avdeling

Sak 7/18 [Innføring av praksisemner på studieprogram](#)
Saksnotat fra Studentparlamentet og Studieadministrativ avdeling
Presentasjon ved Knut Hidle

Sak 8/18 [Podcast av forelesninger](#)
Saksnotat fra Studentparlamentet og Studieadministrativ avdeling

Vedtakssaker:

Sak 9/18 [UiBs oppfølging av Meld. St. 16 Kultur for kvalitet i høyere utdanning og
UiBs handlingsplan Kvalitet i utdanning. Prioritering av fellestiltak.](#)
Saksnotat fra Studieadministrativ avdeling

- Sak 10/18** [Satsingsområder for insentivmidler for 2018](#)
Saksnotat Studieadministrativ avdeling
- Sak 11/8** [Skibsreder Jacob R. Olsens og hustru Johanne Georgine Olsens legat-
oppnevning av komité](#)
Saksnotat fra Studieadministrativ avdeling
- Orienteringssaker:
- Sak 12/18** **Tilrettelegging for / oppfordring til deltakelse i SHOT 2018**
Presentasjon ved Hege Råkil
- Sak 13/18** [Si fra – systemet](#)
Saksnotat fra Studieadministrativ avdeling
Presentasjon ved Anne Marit Soltveit Pettersen
- Sak 14/18** [Løypemelding - Prøveordning med aktiv avmelding av utveksling](#)
Saksnotat fra Studieadministrativ avdeling
- Sak 15/18** [Statsbudsjettet for 2018- Tildelingsbrev for Universitetet i Bergen](#)
Saksnotat fra Studieadministrativ avdeling

Kommende saker:

- Ruspolicy ved UiB
- SDG (Norwegian Universities and the Sustainable Development Goals)
- Beredskapsplaner ved UiB
- Presentasjon av Sammens tilbud til fakultetene og studentene
- Skikkethetsarbeid (mai)
- Tverrfaglig emne i bærekraftig innovasjon (og entreprenørskap) (mars)
- Handlingsplan for avvikshåndtering- nye rutiner under eksamensgjennomføring (mars)

Årshjulsaker i Utdanningsutvalget:

- Mars: Utlysning av insentivmidler, Ugleprisen
- April: Utdanningsmeldingen
- Mai: Melding om internasjonalisering
- Mai: Orientering om planer for opptaket
- Mai: Nasjonal studiekvalitetskonferanse
- September: Opptak og studentrekrutteringsmelding
- Oktober: Melding om opptaket
- Oktober: Årsmelding fra Læringsmiljøutvalget
- November: Studieportefølje
- November: Opptakssammer
- November: Oppfølging av Stortingsmelding nr. 16
- Desember: Internt studiekvalitetsseminar

Ephorte:2017/6062

**Sak 2/18 Det fysiske læringsmiljøet- status fra
arbeidsgruppen**

Orienteringssak

Notat fra Studieadministrativ avdeling

Til: Utdanningsutvalget
Fra: Studieadministrativ avdeling
Møte: 24. januar 2018

Ephorte:2017/6062

Orientering fra Arbeidsgruppen for fysisk læringsmiljø til Utdanningsutvalget, januar 2018

Arbeidsgruppen er godt i gang med arbeidet, og vi regner med å levere rapport i løpet av vårsemesteret 2018 som planlagt.

Arbeidsgruppen har til nå:

- hatt syv møter der vi har hatt presentasjoner av ulike tema knyttet til mandatet med påfølgende diskusjoner. Møtene har vært holdt ved ulike fakultet og sentre for å bli kjent med UiB sine mange lokaliteter.
- orientert seg noe i litteraturen om utvikling av fremtidens fysiske læringsarealer særlig gjennom nye rapporter fra Sverige og England, og orientert seg noe i den begynnende forskningslitteraturen på området.
- blitt bedre kjent med utviklingen på området ved at flere av gruppens medlemmer har vært på ekskursjoner for å se på nyutvikling av fysiske læringsarealer ved bl.a. University of Helsinki, Aalto University (Helsinki), Karolinska Institutet (Stockholm) og NTNU (Trondhjem). Erfaringene fra disse ekskursjonene har vært delt i arbeidsgruppen. Utviklingstrendene er beskrevet i vedlagte dokument: To trender.
- gjennomgått UiB sin *Handlingsplan for styrking av læringsmiljøet 2016-2019* og *Kvalitet i Utdanning. Handlingsplan 2017-2022* for å relatere vårt arbeid til disse.

Noen tema vi har tatt opp:

- at læring må forstås bredere enn å tilegne seg akademisk kunnskap. Læring er dannelsen av mennesket slik det skjer hele tiden, gjennom formelt, uformelt og skjult «pensum».
- knytte utviklingen av læringsmiljøet til rådende pedagogiske prinsipper og forskning på undervisning og læring i høyere utdanning.
- viktigheten av omgivelsenes stimulerende egenskaper og at de påvirker oss emosjonelt, kognitivt og sosialt, enten vi er klar over det eller ikke. Behovet for å skape gode steder å være for læring, trivsel og helse.
- erkjenne at utvikling av læringsmiljøet er et viktig strategisk virkemiddel for å gjøre universitetet til et best mulig sted for læring og sosialisering. Innse viktigheten av å være orientert i den internasjonale diskursen på området og at det er et fagområde i rask utvikling.
- sterkt vurdere en tydeligere permanent institusjonell ansvars plassering for *utvikling* av fysisk læringsmiljø, slik en rekke universiteter har i dag. Vurdere om det skal inkludere en vitenskapelig stilling som har ansvar for å kjenne og bidra til den forskningsbaserte kunnskapen om resultatene av utviklingen når det gjelder trivsel og læringsresultater.
- viktigheten av, og utfordringene forbundet med, å utvikle mer effektivt, mer smidig og bredere tverrfaglig samarbeid i de konkrete utviklingsprosjektene. Sørge for at pedagogisk kompetanse er med tidlig i prosjekter om fysisk læringsmiljø. Bruke mer tid på den *tidlige*

konseptuelle fasen der de største og viktigste avgjørelsene blir tatt og utfordre etablerte oppfatninger hvis nødvendig.

- samle inn mer systematisk informasjon om hvordan de eksisterende læringsarealene brukes, om hvilke forandringer og forbedringer lærere, studenter og administrasjon ønsker, og se disse i forhold til forskningsbasert kunnskap som grunnlag for å gjøre gode prioriteringer.

Noen konkrete forslag som har vært drøftet:

- gjennomgå alle undervisningsarealer for å undersøke hvordan de bedre kan legge til rette for studentaktive læringsformer. I dag er de aller fleste rom hovedsakelig innredet for å støtte en lærersentrert undervisningsform som det er ønskelig å lage alternativer til. Utvikle en rekke av dem til prosjekter med kostnadsrammer (f.eks. bord og stoler med hjul / skrive- og prosjekteringsflater på flere vegger / akustikk som tillater at mange snakker samtidig uten at støynivået blir for høyt).

- lage et nytt nivå i rombookingsystemet der pedagogisk aktivitet får egne kategorier slik at rommene er innredet for å støtte ulike typer aktiviteter (f.eks. forelesning - seminarundervisning i hestesko - seminarundervisning i smågrupper på 4-6 personer).

- som en pilot vår 2018: ominnrede flere undervisningsrom for gruppe- og dialogbasert læring og prøve ut disse som rommenes normale oppsett. Samle inn brukererfaringer.

- som en pilot vår 2018: forsøke med relativt enkle virkemidler å skape bedre sosialfaglige møte- og studieplasser på tre lokasjoner. Samle inn brukererfaringer før og etter.

Januar 2018

Ivar Nordmo, (Institutt for pedagogikk, leder)
Edvin Schei, (Institutt for global helse og samfunnsmedisin)
Maria-Carme Torras Calvo, (Universitetsbiblioteket)
Kjartan Nettet, (EIA)
Eli-Kristin Eide, (Institutt for design)
Nikolai Klæboe, (Studentrepresentant)
Natalie Johnsen, (Studentrepresentant)
Cecilie Boge, (SA)

Arbeidsgruppen har hatt følgende forandringer i sammensetning siden den ble opprettet:

Eli-Kristin Eide, (Institutt for design) har vært lagt til fra h-2017
Nikolai Klæboe (Studentrepresentant) har fra h-2017 erstattet Henriette Vågen Aase
Kjartan Nettet (EIA) har fra slutten av h-2017 erstattet Ove Botnevik (EIA)

Vedlegg: To trender (pdf)

Arbeidsgruppen for fysisk læringsmiljø ved UiB - januar 2018: To hovedtrender innen design av fysisk læringsmiljø i høyere utdanning

Første trend: Betrakte hele campus som læringsareal der de uformelle læringsarealene og møtestedene er like viktige som undervisningsarealene. Investere i å utforme campus slik at studentene ønsker å være der mest mulig gjennom å lage mange varierte og gode steder der studentene spontant kan møte medstudenter og ansatte - og der de lett kan studere både alene og sammen med andre. Campus som studentenes andre "hjem".

Et sitat som eksempel: Woods Bagot architects dubbed their design for UTS Building 5 the "Sticky Campus". "The idea was that if students could 'stick' to the campus then it would enrich their learning experience," says Jo Dane, the project's education consultant. "They'd be connecting with their peers, they'd be making friends with teachers, they gained this very strong connection to the campus which would in turn have a positive impact on their learning outcomes."

The idea of home helped generate the spatial ideas: cubby house, sandpit, backyard, sun deck, a sunroom, media room. "We literally took the metaphor of the different parts of the home and applied it on informal learning environment specifically to make students feel comfortable," says Dane. "We even created nooks where students could curl up and have a nap if they'd done an all-nighter and needed a recharge."

The Sidney Morning Herald (avis), 22.8.2013
<http://www.smh.com.au/national/education/students-thrive-in-the-comfort-zone-20130822-2sdis.html>

Karolinska Institutet, Stockholm

Realfagbygget, U1, NTNU

Innspill:

Vi har avdekket at UiB har liten systematisk kunnskap om hvor studentene er når de studerer (utenom undervisningen) og hvordan de ulike uformelle læringsarealer på campus blir brukt.

Vi gjorde en pilotundersøkelse sammen med studentorganisasjonene med observasjoner og kartlegging av studentaktiviteter i de fleste uformelle læringsarealer ved alle fakultet i uke 44 (3 x daglig i 5 dager). Resultatene er ikke ferdig analysert, men de vil være et grunnlag for diskusjoner om prioriteringer og forslag til forbedringsprosjekter, og for nye og utvidede undersøkelser.

Vi foreslår å gjennomføre tre relativt enkle pilotprosjekter for å bedre møte- og studiearealer vår 2018:

- 1) Fellesareal i Realfagbygget fra hovedinngang til kantine.
- 2) Fellesareal i BB bygget utenfor auditoriene.
- 3) Inngangsareal og mesanin i HF biblioteket.

Andre trend: Bygging av nye typer undervisningsarealer for studentaktive læringsformer med dialog og samarbeidslæring i fokus. Slike rom beskrives ofte som en ny generasjon klasserom. Vi kan si at de skiller seg fra dagens klasserom ved at rommene iscenesetter studentenes samarbeidsaktiviteter med læreren som veileder, heller enn å iscenesette lærerens aktiviteter foran klassen med studentene som tilskuere. Rommene bygger på andre pedagogiske prinsipper og er lagd for å innta andre lærer- og studentroller enn de lærerstyrte forelesninger og seminarer som er dominerende i dag. Det er begynnende forskningsbelegg for å si at slike undervisnings- og studieformer fremmer læring bedre enn tradisjonell undervisning.

UiB har vært noe sent ute med å bygge denne typen klasserom. Et pilotprosjekt på Realfagsbygget er nå i prosjekteringsfasen og skal stå klart til utprøving h-2018. Her vil UiB få erfaring med hva et slikt rom krever av romutforming, innredning og teknologi. Til høsten vil vi få erfaring med hvordan lærere og studenter gjennomfører læringsaktiviteter i rommet og hvilke læringsresultater de gir. Arbeidsgruppens leder er sentral i pilotprosjektet.

Smia, NTNU

Innspill:

EIA har oversikt over alle undervisningsrom ved UiB med bilder av møblering og utstyr. Vi har sett at de aller fleste rom er innredet for lærersentrert undervisning.

Vi foreslår at det tas en grundig gjennomgang av alle undervisningsrom og at det lages forslag til hvordan langt flere rom kan innredes for å bedre støtte studentaktive læringsaktiviteter.

ukjent

Vi foreslår at UiB prøver ut en ny kategori i bookingsystemet for undervisningsrom der rommets "pedagogiske oppstilling" tas med. Det betyr at lærerne må ha bestemt hvilke pedagogiske aktiviteter de vil bruke når de bestiller rom, og kan få rom som støtter opp om disse.

Vi har diskutert at selv om fleksible rom som kan ha ulike innredninger virker fornuftig, er det for mye å forvente at hver lærer skal ominnrede rommet for å passe sin undervisning til hver time. Rommene bør derfor ha ulike "standardoppsett".

Ephorte:2017/15384

Sak 3/18 Kartlegging av mentorordninger ved UiB

Drøftingssak

Notat fra Studieadministrativ avdeling

Notat

Til: Utdanningsutvalget

Fra: Studieadministrativ avdeling

Møte: 24. januar 2018

Ephorte:2017/15384

Bakgrunn

Kunnskapsdepartementet har bedt Universitetet i Bergen om å gjennomføre en utredning om mentorordning i høyere utdanning i et brev datert 23. november. UiB har tatt på seg dette arbeidet.

Bakgrunnen for henvendelsen er at Stortinget i anmodningsvedtak nr. 769 har bedt regjeringen om: *(..) å utrede hvordan man trinnvis kan innføre en mentorordning i høyere utdanning.*

Ifølge bestillingen fra departementet, skal utredningen inneholde en kartlegging av mentorordninger internasjonalt, en oppsummering av arbeidet ved UiB når det gjelder innføring av mentorordning for våre studenter, og hvilke erfaringer vi har gjort. Tidsfristen for arbeidet er 1. mai.

Oppfølging ved UiB

Å sørge for at alle studenter kan ta del i en faglig mentorordning innen 2019, er et tiltak i *Handlingsplan for styrking av læringsmiljøet ved Universitetet i Bergen (2016-2019).*

Det er, og har vært, ulike former for mentorordninger ved fakultetene, og fakultetene har gjort seg ulike erfaringer knyttet til de ulike ordningene. Som et første skritt på veien har Studieadministrativ avdeling sendt et brev til fakultetene, der de blir bedt om å svare på følgende spørsmål:

- Hvilke former for mentorveiledninger finnes ved deres respektive fakulteter?
- Hvordan er ordningene bygget opp/organisert?
- Hvilke erfaringer har dere fått av de ulike variantene av mentorordninger? Hva, etter deres erfaringer, har fungert bra og hva har fungert mindre bra?
- Har dere andre relevante erfaringer som vi bør ta med oss i dette arbeidet?

Tilbakemeldingene fra fakultetene viser at fakultetene har ulike varianter av mentorordninger. Omfanget og måten de er organisert på varierer, og i tillegg er erfaringene delte. Ved Det medisinske fakultet har de en obligatorisk ordning for studenter ved profesjonsstudiet i medisin, mens ved de andre fakultetene er ordningene frivillige. Hvem som har rollen som mentor varierer også, fra studenter og seminarledere til vitenskapelig ansatte.

Ordninger og erfaringer ved fakultetene:

- Ved HF-fakultetet har de hovedsakelig mentorveiledninger der nye studenter får møte en faglig ansatt. De har også eksempel på fagmiljø hvor masterstudenter fungerer som mentorer for nye studenter. Erfaringene varierer fra institutt til institutt, og fra fag til fag. Ordningen ved FOF synes å fungere godt og instituttet planlegger å videreføre denne.
- Ved Det juridiske fakultet ansetter fakultetet hvert år ca. 60 arbeidsgruppeledere som skal lede arbeidsgrupper på 1. og 2. studieår gjennom alle emner i et helt studieår.

Arbeidsgruppelederne er viderekommende studenter som selv er student på 3., 4. eller 5. studieår. Fakultetet er svært fornøyd med ordningen. De opplever også at studentene og de emneansvarlige er fornøyd. I tillegg har fakultetet en fadderordning for nytilsatte stipendiater.

- Ved KMD er det høy lærertetthet og all undervisning skjer i små grupper og mye oppfølging en til en. I tillegg har alle studenter ved Institutt for kunst og Institutt for design en ordning der de fra første år bachelor til siste år master, har egen hovedveileder.
- Ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet har Matematisk institutt hatt mentorordning siden 2009. Fra 2014 er ordningen utvidet til flere program. Institutt for geovitenskap begynte med mentorordning høsten 2014. Mentorordningene med vitenskapelige har fungert i ulik grad på de to instituttene som har prøvd dette ut. Hovedinntrykket at de studentene som møter er de samme som føler at de er på rett program og som hadde klart seg gjennom studiet uten mentor.
- Det medisinske fakultet har hatt mentorordning for studenter ved profesjonsstudiet i medisin siden høstsemesteret 2014. Mentorordningen ved medisinstudiet er en obligatorisk ordning for medisinstudenter fra andre til og med femte studieår. En spørreundersøkelse blant legene, som fungerer som mentorer ved medisinstudiet i Bergen, viser at av mentorene svarer rundt 50% av respondentene at de liker mentorrollen, mens i underkant av 40% er delvis tilfreds og rundt 10% nøytrale. På spørsmålet om mentorene oppfatter at studentene finner ordningen verdifull svarer i overkant av 70% at de er enig eller sterkt enig i påstanden. Fakultetet har erfart at mentorordningen både er, og har stort videre potensiale for å være, en viktig støtteordning for medisinstudentene.
- Ved det samfunnsvitenskapelige fakultet har det blitt prøvd ut ulike former for mentorordninger. De har mentorordninger ved Institutt for geografi, Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap, Institutt for informasjons- og medievitenskap og på sosiologisk institutt. Erfaringen ved Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap er at mentorordningen for bachelorstudentene fungerer dårlig. Studentene møter ikke opp eller de er ikke interessert. Ordningen for MPA-studentene har fungert godt. Ved Institutt for sosialantropologi er tilbakemeldingen at den fungerer veldig bra. Ved sosiologisk institutt fungerer mentorordningen på master bra både for de ansatte og studentene. Ved institutt for geografi har de hatt en grundig evaluering av opplegget. Oppsummert kan man si at mentorordningen har fungert bra ved instituttet og får gode tilbakemeldinger fra studentene.

Drøftingsspørsmål:

- Hvilke erfaringer, utfordringer, råd eller andre forhold er viktige å formidle videre til KD når det gjelder mentorordning for alle studenter ved UiB innen 2019?
- Hvordan skal vi som institusjon jobbe for å oppnå målene?

Vedlagt er tilbakemeldingene fra fakultetene.

Svar fra HF: kartlegging av mentorordninger

Vi viser til brev fra SA med informasjon om at Universitetet i Bergen har sagt seg villig til å gjennomføre en utredning om mentorordning i høyere utdanning på bestilling fra KD, og oversender med dette svar på de tre første spørsmålene i SAs brev:

- Hvilke former for mentorveiledninger finnes ved deres respektive fakulteter?

Ved HF er det først og fremst mentorveiledninger hvor nye studenter får møte en faglig ansatt et visst antall ganger i semesteret som er i bruk. Vi har også eksempel på fagmiljø hvor masterstudenter fungerer som mentorer for nye studenter.

Vi vil i tillegg nevne våre ulike praksisemner hvor studentene arbeider i nært samarbeid med både faglærere og en rekke arbeidsgivere samt ulike tiltak for studentaktiv undervisning. Fakultetet ser også disse aktivitetene som en variant av mentorveiledning som fungerer godt.

- Hvordan er ordningene bygget opp/organisert?

Arbeidet med implementering av mentorordninger er lagt til instituttnivået.

Ved institutt for filosofi og førstesemesterstudier (FOF) f.eks. får et visst antall vitenskapelig ansatte en gruppe studenter. Mentorene er på forhånd samkjørt om hva som skal gjøres og hvorfor. Det gjennomføres individuelle møter med alle studentene i tillegg til to møter med gruppen. Alle gruppene har felles dagsorden og noen punkter som alle gruppene drøfter i møtene.

- Hvilke erfaringer har dere fått av de ulike variantene av mentorordninger? Hva, etter deres erfaringer, har fungert bra og hva har fungert mindre bra?

Efaringene varierer fra institutt til institutt, og fra fag til fag. Noen ordninger er prøvd ut i en periode og så avsluttet, bl.a. grunnet lav respons fra studentene. Ordningen ved FOF synes å fungere godt og instituttet planlegger å videreføre denne. Ved FoF velger den enkelte mentor å være med i ordningen og det brukes en del ressurser på å sikre kontakten med studentene. Fakultetet vil høyst sannsynlig benytte denne modellen som utgangspunkt i utvikling av forslag til en plan for de øvrige instituttene, med forbehold om at ressurser og studentmasse varierer sterkt mellom programmene.

Svar fra Det juridiske fakultet om kartlegging av mentorordninger ved UiB

Former for mentorveiledninger ved Det juridiske fakultet

Arbeidsgruppeledere

Hvert år ansetter fakultetet ca. 60 arbeidsgruppeledere som skal lede arbeidsgrupper på 1. og 2. studieår gjennom alle emner i et helt studieår. Arbeidsgruppelederne er viderekomende studenter som selv er student på 3., 4. eller 5. studieår. Arbeidsgruppene består av ca. 10 studenter som samles 4- 8 ganger i løpet av hvert emne.

Arbeidsgruppelederne fungerer på mange måter som mentorer for studentene ved at de veileder studentene med forståelse av konkrete problemstillinger i det enkelte emne når de diskuterer konkrete oppgaver (problembasert læring) og kommenterer digitalt innleverte studentbesvarelser.

Hvordan ordningen er bygd opp/organisert

Ordningen starter med at arbeidsgruppelederen har en bli-kjent-samling med sin gruppe før de faglige samlingene begynner. På denne måten blir gruppelederen kjent med alle studentene i gruppen og kommer dermed i en unik posisjon til å se studentenes ulike behov og tilpasse undervisningen deretter. Etter ca. to måneder i arbeidsgruppen tilbys studentene veiledningstime med sin arbeidsgruppeleder der man tar utgangspunkt i studentens innleverte besvarelser, kommentarer til medstudenter og aktivitet i gruppemøtene.

Studentene har dermed en tillitsperson som de kan melde inn problemer knyttet til læringen til, og på den måten få en tettere oppfølging enn det en emneansvarlig har kapasitet til å tilby.

Arbeidsgruppelederne får opplæring av fakultetet ved semesterstart og faglig påfyll og oppfølging gjennom studieåret. Det faglige og metodiske står i fokus. Men de får også opplæring i gruppedynamikk og de har blant annet kollegaveiledning. Det fokuseres blant annet på god rolleforståelse og å avklare hva de kan hjelpe studenter med. De oppfordres til å komme til fakultetet dersom de havner i en situasjon der grensegangen er uklar. Problemer av mer generell art knyttet til studiet skal henvises til en studieveileder.

Vår erfaring med ordningen

Vi på fakultetet er svært fornøyde med ordningen. Vi opplever også at studentene og de emneansvarlige er fornøyde.

I tillegg til å slå positivt ut på læringsmiljøet ved at studentene får hjelp til å tilegne seg de læringsmål fastsatt i de respektive emner, er det også en særlig god mulighet for fakultetet til å fange opp studenter med utfordringer som vi kanskje ikke ellers hadde fanget opp. Vi er normalt avhengige av at studenter med problemer kommer til oss for veiledning. Dette er imidlertid ikke alltid tilfelle. Det er dermed en reell risiko for at studenter som trenger oppfølging ikke blir fanget opp. Ordningen med arbeidsgruppeledere kan i stor grad være med på å motvirke dette.

Fadderordning for ph.d.-kandidater

Fakultetet har de siste årene innført flere tiltak som skal gi stipendiatene en bedre integrasjon på institusjonen og informasjon om de forventninger som knytter seg til stipendiattilværelsen. Faddeordningen går ut på at hver nytilsatte stipendiat får oppnevnt en fadder, vanligvis en ph.d.-kandidat på andre året, som skal hjelpe med å integrere den aktuelle tilsatte i miljøet på fakultetet.

Hvordan ordningen er bygd opp/organisert

Hver nytilsatte stipendiat får oppnevnt en fadder ved oppstart av arbeidsforholdet.

Fadderens skal ta kontakt med den nytilsatte så tidlig som mulig etter oppstart og bistå med integrering i det sosiale miljøet på fakultetet. Ordningen innebærer blant annet at fadderens tar den nytilsatte med seg til lunsjen og introduserer vedkommende for kolleger. I tillegg skal fadderens introdusere den nytilsatte til forskergruppemedlemmer og ellers gi informasjon om de forskergrupper som finnes. Det er også naturlig at fadderens opplyser om diverse andre sosiale arrangementer som semesterpizza, sommer- og julefesten og lønningspilsen. Det forventes noe mer informasjon enn at disse arrangementene forekommer, eksempelvis kan det være nyttig særlig for nytilsatte med utenlandsk bakgrunn.

Det forventes ikke at fadderne bruker mye tid på fadderoppdraget, men for at ordningen skal fylle sin funksjon må fadderens ta kontakt med den nytilsatte på eget initiativ kort tid etter tiltredelse.

Det forventes at fadderens tar et særlig ansvar i de første 6 månedene etter tiltredelsen.

Vår erfaring med ordningen

Vi har per tid ikke hatt en evaluering i ordningen, men den har eksistert lenge og vårt inntrykk er at den fungerer godt. Det er alltid lett å få tak i faddere og vi har ikke mottatt noen negative tilbakemeldinger.

Mentorordning for studenter i regi av NAV

Vi har også en mentorordning finansiert av NAV som per tid benyttes av to studenter.

De ulike formene for mentorveiledninger tilpasses etter den aktuelle studentens behov. Det juridiske fakultet har for tiden to aktive mentorforhold. Det ene startet opp i høstsemesteret 2017 og det andre er planlagt til å starte opp fra og med januar 2018.

Det førstnevnte mentorforholdet består hovedsakelig av hjelp til struktur i studiehverdagen. Studenten har en funksjonsnedsettelse som gjør det utfordrende å forholde seg til frister og kan lett miste progresjonen i studiet som følge av dette. Mentoren holder kollokvier med studenten og passer på at studenten husker frister for innlevering av obligatorisk arbeid og møter til obligatoriske gruppesamlinger. Arbeidet omfatter ca. 6 timer per uke.

Mentorveiledningen med oppstart i januar 2018 gjelder hjelp til skriving av masteroppgaven. Studenten har behov for fysisk assistanse når det kommer til skriving, og mentoren skal derfor bistå med dette. Mentoren skal ikke gi noen faglig veiledning. Det er planlagt at mentoren og studenten skal møtes ca. 2-4 timer per uke for å skrive ned det studenten har lest inn på diktafon.

Begge mentorveiledninger er planlagt til å vare ut vårsemesteret 2018.

Hvordan ordningen er bygd opp/organisert

Ordningen starter ofte med en samtale mellom studieveileder og student. Veilederen vil normalt være den som har ansvar for tilrettelegging for studenter med funksjonsnedsettelser ved fakultetet. Studenten forklarer sine behov og veileder vurderer om mentor kan være en hensiktsmessig løsning på studentens utfordringer.

Dersom svaret er ja, sendes en søknad om tilsagn for mentor (registreringsskjema for tiltaksarrangør) til NAV-enheten som studenten tilhører. Etter normal saksbehandlingstid skal svaret fra NAV komme i løpet av 2-4 uker.

Dersom NAV innvilger søknaden, og vi har mottatt tilsagnsbrev, starter vi ansettelsesprosessen. Vi rekrutterer da som oftest internt, lyser ut stillingen blant fakultetets studenter, men det kan også i særlige tilfeller være aktuelt å rekruttere fra andre fakulteter. Stillingene har normalt blitt kunngjort på Mitt UiB, men fremover vurderer vi å gjøre det mer formelt ved å lyse ut på Jobbnorge.

Normalt kalles tre studenter inn til intervju. Når ansettelsen er ferdig står studenten og mentoren relativt fritt til å selv disponere sin tid innenfor de rammene som er innvilget av NAV. Mentor har samtaler etter behov med rådgiver fra SAMMEN og har også løpende kontakt med fakultetets tilrettelegger.

Vår erfaring med mentorordningen

Fra et studentperspektiv er vår erfaring med ordningen at den fungerer bra. Studenten som har hatt mentor i høstsemesteret 2017 er svært fornøyd med ordningen og vi ser også merkbare resultater på studentens progresjon. Det er for tidlig å si noe om ordningen som skal tre i kraft fra og med januar 2018, men alt tyder på at også den vil fungere bra.

Fra et administrativt perspektiv er vår erfaring noe mer sammensatt. Fra vår ende er vi kun avhengige av at studenten tar kontakt med oss i god tid før tiltaket skal iverksettes, noe de ofte gjør. Den videre prosessen er imidlertid avhengig av saksbehandlingstiden i NAV. Vi hadde en svært uheldig episode i høst, der vi ansatte en mentor under forutsetning om at ordningen ville bli innvilget og tilsagnsbrevet ville komme i løpet av 2-3 uker. Siden det var avgjørende for studentens studieprogresjon at forholdet startet opp umiddelbart etter semesterstart, avtalte vi med mentoren at de kunne starte og at mentor ville få etterbetalt lønn.

Saksbehandlingstiden hos NAV endte opp med å ta nærmere tre og en halv måned. I denne tiden gikk mentoren ulønnet siden vi ikke hadde noe tilsagnsbrev. Til slutt måtte vi forskuttere ut lønnen.

Tilsagnsbrevet ble først mottatt i januar 2018 (mens selve mentorarbeidet startet opp tidlig i høstsemesteret 2017). Denne prosessen har lært oss at vi for fremtiden må avvente med å starte opp mentorforholdet til tilsagnsbrevet har ankommet. Når dette tar lang tid vil det lett kunne få konsekvenser for studentens studieprogresjon, noe som er svært uheldig.

Mentorordningen som trer i kraft fra januar 2018 gikk betydelig bedre. NAV tok kontakt allerede etter en uke og forsikret oss om at ordningen ville bli innvilget og at tilsagnsbrevet ville være oss i hende innen tiltaket var planlagt til å starte. Brevet er nå mottatt.

Fra et studentperspektiv fungerer altså ordningen strålende, forutsatt at riktig mentor velges. Fra vårt perspektiv kan den imidlertid lett kompliseres dersom det aktuelle NAV-kontoret har lang saksbehandlingstid. Vi opplever denne delen av prosessen som uforutsigbar. Dersom normal saksbehandlingstid overholdes av NAV er ordningen et svært gunstig tilretteleggingstiltak både for oss og studentene.

Andre erfaringer

Vi mener å ha gjort rede for de viktigste erfaringer vi har hatt med mentorordningene i avsnittene ovenfor. Vi har ellers ingen andre mentorordninger i bruk på fakultetet per tid. Dersom mer utfyllende informasjon ønskes kan saksbehandler Bendik Vigsnes kontaktes.

KMD: Kartlegging av mentorordninger ved UiB

Viser til brevet om kartlegging av mentorordninger ved UiB. Ved fakultet for kunst, musikk og design har pr. i dag ikke mentorordninger i en slik form som UiB tidligere har ønsket at alle fakultetene bør ha.

Siden vårt fakultet ikke har vært en del av hele prosessen, har ikke mentorordninger vært diskutert i særlig grad. Vi ønsker likevel å presisere at fakultetet har høy lærertetthet og at all undervisning skjer i små grupper og mye oppfølging en til en. Undervisningsformene ved KMD, inkludert alle tre instituttene, har undervisning som vi mener i stor grad oppfyller de kriteriene som kjennetegner ulike mentorordningene.

I tillegg er det slik at alle studenter ved Institutt for kunst og Institutt for design har en ordning der de fra første år bachelor til siste år master, har egen hovedveileder. Hovedveileder på BA-nivå starter semesteret med samtale med hver enkelt student. Fra andre år har alle studenter individuell utdanningsplan, som blir diskutert med hovedveileder som også er den som signerer og godkjenner planen. Det er denne planen som ligger til grunn for vurderingen ved slutten av semesteret.

I den videre prosessen, kan KMD, dersom det er ønskelig, bidra med erfaringer fra undervisningsformer som kjennetegnes av tett oppfølging både gjennom små grupper og en til en veiledning helt fra bachelornivå.

Svar fra Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet - Kartlegging av mentorordninger ved UiB

Vi viser til brev fra Studieadministrativ avdeling, der fakultetet blir bedt om å redegjøre for ulike former for mentorordninger og erfaringer knyttet til disse. Ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet er det erfaring både med mentorordninger der eldre studenter fungerer som mentorer, og ordninger der vitenskapelig ansatte fungerer som mentorer.

Matematisk institutt

Matematisk institutt har hatt mentorordning siden 2009. Frem til 2014 var det kun ett program i matematiske fag, og studentene fikk tilbud om mentor fra første semester. Nå er det fire program, der de to matematikkprogrammene har mentor, mens de to statistikkprogrammene ikke har det. Kun det ene bachelorprogrammene tilbyr mentor første semester, mens det andre tilbyr det fra andre semester og gjennom hele programmet. Grunnen til dette er at instituttet har opplevd at interessen for mentor blant studenter er knyttet til om det er valgfrie emner i programmet det aktuelle semesteret.

Student og vitenskapelig skal møtes minst en halv time per semester, men det er mulig å møtes mer enn dette. Dette er en frivillig ordning, og det er anslått at ca. halvparten av studentene møter. Noen melder fra at de ikke ønsker å være med, mens andre ikke møter til oppsatte avtaler. Det er de vitenskapelige som får opplyst navn og tar kontakt med studentene. Studentene lurte spesielt på tips til hvilke valgfrie emner de skal ta, men også utveksling og jobbmuligheter kan være tema. De vitenskapelige på instituttet er positivt innstilt til ordningen, og studentene de møter gjennom den. De ser det også som en mulighet til å veilede for rette emnevalg med tanke på videre masterstudier.

Hovedinntrykket er at det er de studentene som muligens likevel ville fullført programmet som møter, mens de som faller fra ikke møter. Enkelte studenter har uttrykt at de ønsker å møte en eldre student, heller enn en professor, spesielt tidlig i studiet.

Det er studiekonsulent ved instituttet som sender informasjon til studenter og ansatte, og som fordeler mentorbarn til de vitenskapelige. Det er mulig for de vitenskapelige å møte studentene i grupper, men de fleste foretrekker å ta møter én-til-én.

Institutt for geovitenskap

Institutt for geovitenskap begynte med mentorordning høsten 2014. Det er en egen komité bestående av en fast vitenskapelig ansatt, en studiekonsulent og to studenter som styrer programmet. Mentor og student skal møtes minst en gang i året gjennom hele bachelorgraden. Mentorene og studentene får en e-post om programmet og idéer til hva de kan snakke om. Det første året ble alle bachelorstudenter tildelt en egen mentor. Mentorordningen er nå endret fra å være obligatorisk til frivillig.

Mentorordningen blir brukt i varierende grad. Hovedinntrykket er at de studentene som møter er de som hadde klart seg uten mentor. Det er også til tider ulike forventninger til hva en mentor kan hjelpe med. Instituttet gjennomførte i 2016 en spørreundersøkelse blant studentene som hadde deltatt i mentorprogrammet i 2014 og 2015. Resultatene viste at de fleste var litt misfornøyd, men at de likevel ville være med videre.

Instituttet beskriver hensikten med programmet slik: *The purpose of this program is to bring the students and teaching faculty closer, strengthen personal communication between the two groups, and help steer students through the challenges they might encounter during their studies in the department.*

Orakeltjenester

Flere institutt, deriblant Institutt for biovitenskap og Institutt for fysikk og teknologi har etablert orakeltjenester der bachelorstudenter kan få hjelp fra eldre studenter. Studentene skal besvare både generelle spørsmål, spørsmål om emner, akademisk skriving osv.

I tilbudet biOrakel som organiseres av BIOCEED kan i tillegg studentene kan få svar fra erfarne studenter på hva , og mange kan dele erfaring med valg av fag og utveksling. Det er faste trefftider der studentene kan møte, og en sikrer også en møteplass for bachelorstudentene. Orakeltjenestene har vært et populært tilbud blant studentene.

Erfaringer med mentorordninger

Mentorordningene med vitenskapelige har fungert i ulik grad på de to instituttene som har prøvd dette ut. Ellers er hovedinntrykket at de studenten som møter er de samme som føler at de er på rett program og som hadde klart seg gjennom studiet uten mentor.

Ved fakultetet blir studenter ved semesterstart tildelt klasser med eldre studenter som klasseledere. De møtes ved semesterstart og et par møter senere i semesteret. En del studenter vil spesielt tidlig i bachelorprogrammet muligens ha lettere for å identifisere seg med eldre studenter enn vitenskapelig ansatte. Etter hvert når programmene involverer flere valgfrie emner og studentene kommer lenger i studiet sitt kan det være hensiktsmessig at de vitenskapelige fungerer som mentorer.

Svar fra Det medisinske fakultet: Kartlegging av mentorordninger ved UiB

Vi viser til brev fra Studieadministrativ avdeling 12. desember 2017, der det etterspørres en utredning over mentorordninger ved de ulike fakultetene. Det medisinske fakultet har siden høstsemesteret 2014 hatt mentorordning for studenter ved profesjonsstudiet i medisin. Nedenfor følger en utredning av ordningens oppbygning, og hvilke erfaringer fakultetet har gjort seg. Det er planlagt en revisjon av ordningen, som også vil omtales.

Organisering av mentorordningen for medisinstudiet, gjeldende ordning

Mentorordningen ved medisinstudiet er lagt opp som en obligatorisk ordning for medisinstudenter fra andre til og med femte studieår. Ordningen er faglig forankret ved Institutt for global helse og samfunnsmedisin, med visse støttefunksjoner fra fakultetet knyttet til registrering og avlønning. Pr. januar 2018 er det 62 mentorgrupper i drift ved fakultetet, for til sammen tre medisinkull.

Mentoraktiviteten foregår i grupper, der 8 studenter møter to erfarne leger. Hensikten med gruppene er todelt: å skape et trygt rom hvor viktige relasjoner og refleksjoner kan oppstå, og å skape kontakt med eldre yrkesutøvere som kan øke studentenes forståelse av legeyrkets krav til profesjonalitet, og gi trygghet i den lange utviklingsprosessen fra lekperson til lege.

Hver gruppe består av 8 studenter. Det gjennomføres seks timers aktivitet i hver mentorgruppe i løpet av semesteret – fordelt på to eller tre møter. I vårsemesteret tilbys hver student en frivillig 30 minutters samtale med en av mentorene. Det kreves 75% deltakelse årlig. Samtalene i gruppene er taushetsbelagt, og mentorene er ikke ansvarlig for å vurdere deltakernes skikkethet som leger.

Selv om mange mentorer er vitenskapelig ansatte leger, er det fleste ikke ansatt ved UiB. Nye mentorer rekrutteres hovedsakelig på oppfordring fra kolleger og kontakter som allerede er mentor, fra både spesialist- og primærhelsetjenesten. Nyrekruttede mentorer får tilsendt en veileder ved oppstart, som inneholder både retningslinjer og praktiske tips for aktiviteten i mentorgruppene.

Erfaringer med ordningen

Det er gjennomført en spørreundersøkelse (CanNorMent) blant legene som fungerer som mentorer ved medisinstudiet i Bergen, og data er sammenlignet med tilsvarende undersøkelser gjort ved UiT og McGill University i Canada.

Undersøkelsen viser at mentorene i Bergen har gjennomsnittlig lavere tilfredshet i rollen enn kolleger ved de andre institusjonene. Rundt 50% av respondentene svarer at de liker mentorrollen, mens i underkant av 40% er delvis tilfreds og rundt 10% nøytrale. Kun en respondent har eksplisitt uttrykt misnøye. På spørsmålet om mentorene oppfatter at studentene finner ordningen verdifull svarer i overkant av 70% at de er enig eller sterkt enig i påstanden. Dette er noe lavere enn ved UiT og McGill. Mentorene rapporterer også om uklare mål for ordningen i større grad enn ved de andre to lærestedene.

Imidlertid svarer mentorene i Bergen i noe større grad enn Tromsø at mentorrollen gir dem større profesjonalitet og stolthet i legerollen, men de norske lærestedene ligger langt bak

McGill. Dette skyldes etter alt å dømme at McGill har lengre tradisjoner for mentorvirksomhet, de har en strammere pedagogisk struktur for møtene, og en langt mer utbygget strategi for opplæring og faglig styrking av mentorer, med ca. 12 årlige workshops som tilbys mentorkorpset, mot ett til to i Bergen. Medisinstudiet på McGill har mentorgrupper i 4 år, for 120 studenter, ikke ulikt Bergen. Til dette har de avsatt ca. 1,5 administrative årsverk, samt en fast 20 % stilling for en lege som koordinerer mentoropplæringen, mens fakultetet styrer det faglige innholdet med en ressursgruppe av 4-5 vitenskapelig ansatte kliniske leger. I Bergen har fakultetet til nå ikke hatt noen øremerket stillingsressurs til ordningen, som har vært drevet som en dugnad for å skaffe erfaringer som en fremtidig fast struktur kan bygge på.

Fakultetet har erfart at mentorordningen både er, og har stort videre potensiale for å være, en viktig støtteordning for medisinstudentene. Ordningen vil ikke bare kunne føre til bedre leger, men også skape mening i studiet og for eksempel forhindre frafall. Samtidig har erfaringer vist at mentorprogrammet av denne typen krever godt strukturert administrativ støtte og vedvarende oppfølging og utvikling fra faglig side.

Omlegging av ordningen

Det planlegges en omlegging av ordningen, blant annet fordi den er ressurskrevende å drifte, som nevnt i forrige avsnitt. Ordningen vil fra og med høsten 2019 avgrenses til to år, og vil gjelde for studenter i studiets fjerde og femte år. Denne endringen iverksettes for å bedre kunne følge opp mentorgruppene pedagogisk og administrativt. Det vil være et mål å ha bedre opplæring av mentorene, og tettere kontakt med studentene i planleggingen.

Det kan på et senere tidspunkt være aktuelt å utvide ordningen på nytt, men dette avhenger av tilgjengelige ressurser.

Kartlegging av mentorordninger ved UiB - Svar fra Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Vi viser til brev fra Studieadministrativ avdeling av 12.12.17, der fakultetene blir bedt om å redegjøre for ulike former for mentorordninger ved fakultetene og erfaringer knyttet til disse.

Fakultetene blir bedt om å redegjøre for følgende spørsmål:

- Hvilke former for mentorveiledninger finnes ved deres respektive fakulteter?
- Hvordan er ordningene bygget opp/organisert?
- Hvilke erfaringer har dere fått av de ulike variantene av mentorordninger? Hva, etter deres erfaringer, har fungert bra og hva har fungert mindre bra?
- Har dere andre relevante erfaringer som vi bør ta med oss i dette arbeidet?

Ved det samfunnsvitenskapelige fakultet har det blitt prøvd ut ulike former for mentorordninger. Noen institutter har hatt masterstudenter som har fungert som mentorer, mens andre institutt har ansatt seminarledere som også har fungert som mentorer. Ved ett institutt har de hatt ordning med kullansvarlig(e) fra lærerstaben som har ivaretatt mentorrollen på masterstudiet. Under følger en instituttvis redegjøring for mentorordning.

Former for mentorordning ved SV-fakultetet

Institutt for geografi:

Institutt for geografi innførte ny mentorordning for nye studenter høsten 2017. Målet med mentorordningen er å sikre et godt mottak av studenter som gir god faglig og sosial oppfølging gjennom det første studiesemesteret. Dette skal bidra til å sikre en trygg start på studietiden for studentene ved instituttet, studiekvalitet og forhindre frafall tidlig i studieløpet.

Instituttet ansatte 3 masterstudenter som skulle ha mentoransvar som 40 timer tillegg til annen jobb som undervisningsassistenter. To av dem var undervisningsassistenter på emner førstesemesterstudentene tar, en på emne for 2 års studenter. Instituttet utarbeidet et skriv til mentorene med forslag til hva mentorrollen kan inneholde, men de var ellers frie til å forme rollen selv. Det ble opprettet en kommunikasjonsplattform for ordningen på Mitt UiB, en egen gruppe der alle førstesemesterstudentene ble invitert til å delta og mentorene administrerte siden. Her ble det lagt ut nyttige lenker og informasjon om arrangementer. Mentorene ble presentert for de nye studentene på informasjonsmøter, og med en liten tekst og kontaktinformasjon på MittUiB og gjennom en nettsak som også ble delt på Facebook: <http://www.uib.no/geografi/110302/mentorere-nye-geografistudenter> .

For å bedre integrere utvekslingsstudentene, tok mentorene også ansvar for å kommunisere relevant informasjon til utvekslingsstudentene som to geografiemner. Det ble opprettet en egen Mitt UiB-side for disse.

Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap:

Instituttet har utviklet et mentorprosjekt som ble satt i verk høsten 2016. I dette prosjektet engasjerte en masterstudenter til å være mentorer for førstesemesterstudentene på bachelorprogrammet og på MPA-programmet (den internasjonale masteren).

I 2016 var det kun studentmentorer (både for nye bachelor og nye MPA-studenter) og de ble delt inn i grupper som skulle ta hånd om de nye studentene. MPA studentene etterlyste mer faglig oppfølging. Opplegget ble derfor endret til at de som var seminarledere på

AORG100-emnet høsten 2017 også hadde en utvidet mentorrolle og skulle ta hånd om de nye studentene – men også være med på kickoff dag og bedriftsbesøk mm. Det var en stipendiat som hadde ansvaret for MPA-studentene høsten 2017. De hadde 6 samlinger, hvor det var litt faglig innhold, litt kollokvie og litt tips/tricks til å «overleve» i Norge. De hadde også en kulturaften.

Institutt for informasjons- og medievitenskap:

På medievitenskap ble det innført mentorordning for 1. og 2. semestersstudenter i 2013. Bachelorstudentene har gitt gode tilbakemeldinger på ordningen, og likeledes rapporterer masterstudenter som har hatt mentoroppgaven, at ordningen er velfungerende, samt at de også selv har utbytte av å være mentorer.

Fra våren 2017 hadde man ikke seminaradministrator på instituttet på grunn av avgang og nyansettelser i administrasjonen. Da ble det ikke oppnevnt nye mentorer. Studentenes behov for mentor ble da ivarettatt av studiekonsulent som hadde «åpen dør-praksis» og var tilgjengelig for spørsmål. Det er nå ansatt en ny seminaradministrator og ordningen videreføres til høsten, da det anses at behovet for mentor er størst.

Institutt for sosialantropologi

Ved institutt for sosialantropologi er mentorordning ivarettatt gjennom at instituttet har ansatt to seminarledere i 100% stilling og man må ha fullført mastergrad i sosialantropologi. De fungerer som et faglig forbilde for studentene på BA-nivå, og er et bindeledd mellom dem og instituttet. De forteller om sine feltarbeid til nye studenter ved semesterstart, de deltar på undervisningsseminar på instituttet og gjør forfallende arbeid som måtte dukke opp. Alle må delta på seminarlederkurs i regi av Program for universitetspedagogikk ved UiB. Ideelt er de ansatte i tre semestre, hvor den ene overlapper ny assistent slik at det blir god opplæring.

Sosiologisk institutt:

På sosiologisk institutt har de mentorordning for masterstudenter og stipendiater. Masterstudentene har to kullansvarlige hvor de har samtaler med studentene individuelt og som kull. Stipendiatordningen går ut på at alle kvinnelige stipendiater eller postdoktorer tildeles en fast ansatt som mentor på instituttet. Når det gjelder bachelorstudentene har alle emner tilbud om seminarledere som ivaretar behovet for mentor på instituttet. Ordningene for master og stipendiater organiseres av instituttleder, ordningen med seminarleder på bachelor organiseres av studieveileder.

Institutt for sammenliknende politikk

Institutt for sammenliknende politikk har ingen mentorordning ved navnet per se. Instituttet har imidlertid et omfattende seminaropplegg som ivaretar en del av funksjonene mentor pleier å ha. Instituttet har valgt å legge fokuset på gode obligatoriske seminaropplegg for 1- og 2-årsstudenter. Seminarlederne blir en type studentmentor som er nærmere studentene, og som blir naturlige «go to»-personer for bachelorstudentene.

Institutt for økonomi:

Instituttet tilbyr seminar på alle emnene på bachelornivå og førstesemester-emnene på masternivå. Seminarene på bachelornivå ledes av masterstudenter og på masternivå ledes

seminarene av stipendiater. Det tilbys også orakeltjeneste der studentene kan få hjelp før eksamen. Instituttet har en dialog med fagutvalget om hva de ønsker seg og trenger av oppfølging og studentene har gjennom denne dialogen uttalt at deres behov er dekket gjennom de eksisterende ordningene. Instituttet ønsker også å involvere SAMMEN (tidligere SIB) i større grad, særlig med tanke på jobbsøkerkurs og tydeliggjøring av arbeidslivsrelevans.

Hvilke erfaringer har dere fått av de ulike variantene av mentorordninger? Hva, etter deres erfaringer, har fungert bra og hva har fungert mindre bra?

Erfaringen ved Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap er at mentorordningen for bachelorstudentene fungerer dårlig. Studentene møter ikke opp eller de er ikke interessert. Instituttet imøteser erfaringer og forslag til ordninger fra andre institutter og fakulteter. Ordningen for MPA-studentene har fungert godt.

Ved institutt for sosialantropologi er tilbakemeldingen at de har gradvis troppet opp ordningen sin siden de omgjorde seminarlederstillingene til 100% i 2014, og synes den fungerer veldig bra. Instituttet rapporterer at mange små tiltak gitt gode løsninger uten å være for ressurs- eller tidkrevende. Det har også gitt mange positive ringvirkninger å inkludere de to undervisningsassistentene mer på instituttet enn hva seminarleaderne var.

Ved sosiologisk institutt fungerer mentorordningen på master bra både for de ansatte og studentene og dette er noe instituttet kommer til å fortsette med. Tilbakemeldingene på forrige kullsamling var gode.

Ved institutt for geografi har de hatt en grundig evaluering av opplegget. Denne kan ettersendes ved behov. Oppsummert kan man si at mentorordningen har fungert bra ved instituttet og får gode tilbakemeldinger fra studentene. Mentorstillingen fungerer som en slags beredskapsstilling, hvor det trolig vil variere fra år til år hvor mye jobb det er for mentorene. Som mentor kan man potensielt få gjort/arrangert mye, men i år har tiden stort sett gått med til å svare på generelle spørsmål og spre informasjon.

Dette er de tilbakemeldinger SV-fakultetet har fått så langt i denne kartleggingsprosessen. Fakultetet arbeider med å få på plass ordninger som dekker mentorbehovet for alle våre studenter i løpet av 2018. Vi ser frem til videre orientering om prosjektet som UiB gjennomfører på vegne av kunnskapsdepartementet.

Ephorte:2017/12048

Sak 4/18 Handlingsplan for etter- og videreutdanning

Vedtakssak

Notat fra Studieadministrativ avdeling

Notat

Til: Utdanningsutvalget
Fra: Studieadministrativ avdeling
Møte: 24. januar 2018

Ephorte:2017/12048

Innledning

UiB sin eksisterende handlingsplan for etter- og videreutdanning for planperioden 2015-2017 ble vedtatt av Universitetsstyret i 2015. En presisering av handlingsplanen i form av en tiltaksplan for 2016-2017 ble vedtatt i Utdanningsutvalget i 2016. Planperioden for begge planene er nå gått ut. Det fremlegges derfor et forslag til ny handlingsplan for etter- og videreutdanning ved UiB for 2018 – 2022 forankret i UiB sin strategi Hav, Liv, Samfunn.

En arbeidsgruppe ble i oktober nedsatt av utdanningsutvalget for å utarbeide ny handlingsplan. Tidsrammen for arbeidsgruppens arbeid har vært oktober-desember 2017.

Arbeidsgruppen ble gitt følgende mandat:

«Utarbeide et utkast til handlingsplan for etter- og videreutdanning for UiB for 2018-2022. Som del av dette skal det utredes modeller for økt digitalisering av EVU, det skal skisseres ulike mulige modeller for organisering og finansiering av EVU ved UiB».

Gruppen har hatt slik sammensetning:

Jan Erik Askildsen, Dekan SV (leder)
Elisabet Müller Lysebo, Fakultetsdirektør MN
Kirsti Aarøen, Underdirektør (Økonomiavdelingen)
Aslak Bjarne Aslaksen, Professor II IGS/MED
Anders M. Gullestad, Førsteamanuensis LLE/HF
Arne Magnus Morken, Rådgiver/EVU-kontakt, PSYK
Studentrepresentant: Terje-Andre Kvinlaug, nestleder arbeidsutvalget studentparlamentet

Sekretær for gruppen: Ann Margret Hauknes, Daglig leder UiB Videre

EVU forum 24.oktober 2017 markerte starten på handlingsplanarbeidet. En statusrapport for Handlingsplanperioden 2015-2017 ble presentert av UiB Videre. Fakultetenes studiesjefer gav der sine innspill, la frem sine planer og prioriteringer for EVU fremover, og løftet frem hva som var hovedutfordringene rundt deres EVU virksomhet.

UiB Videre har vært sekretariat for arbeidsgruppen og har utarbeidet ulike faktanotat som utgangspunkt for gruppens diskusjoner.

Arbeidsgruppen har hatt 4 møter 15.11.2017, 30.11.2017, 13.12.2017, og 11.1.2018.

Bakgrunn

Etter- og videreutdanning er en del av samfunnsoppdraget som UiB representerer. Det er derfor å se som en naturlig del av UiB sin utdanningsvirksomhet.

Det er samtidig en uttalt målsetning for UiB at EVU-tilbudet fremover skal økes i volum, gjøres mer digitalisert og kunne generere høyere inntekter enn i dag.

En vurdering av ulike finansieringsmodeller for EVU og digitaliseringsstrategier har derfor vært en naturlig del av arbeidsgruppens diskusjoner. Siden formatet på selve handlingsplanen ikke gir rom for disse vurderingene er disse derfor skrevet inn i saken istedenfor.

EVU ble omorganisert i 2013 og arbeidsgruppen har gjort seg noen betraktninger rundt den nåværende interne organiseringen ved UiB i prosessen, uten å skissere helt konkret mulige organisatoriske modeller for dette arbeidet fremover. Det er imidlertid klart at en hensiktsmessig organisering av EVU-arbeidet ved UiB med klargjøring av roller og ansvar vil være en forutsetning for videreutvikling av EVU-virksomheten ved UiB. Arbeidsgruppen vil derfor gi noen anbefalinger.

Arbeidsgruppen har vært særlig opptatt av å diskutere hva som hindrer utviklingen av EVU ved UiB og hva som er forutsetninger for å kunne realisere den foreslåtte handlingsplanen. Dette kommenteres i saken.

Definisjoner etter- og videreutdanning:

EVU er et utdanningstilbud som gis primært til personer som har ønsker om- eller behov for kompetanseutvikling etter en periode i arbeidslivet. Etterutdanning defineres som kursopplegg av en avgrenset karakter som ikke gir formell kompetanse i form av oppnådde studiepoeng og fullførte studieprogram. Videreutdanning gir formell ny kompetanse i form av eksamen og opptjente studiepoeng eller grad.

UiBs etter- og videreutdanningsvirksomhet for 2018-2022

- UiB har på lik linje med alle UH institusjoner et ansvar for å tilby etter- og videreutdanning (EVU) for å møte samfunnets behov.
- Som del av UiBs målsetting om å skape fremragende forskningsbasert utdanning skal innovasjon og utvikling av EVU-tilbudet prioriteres.
- UiBs EVU-virksomhet inngår i den ordinære virksomheten ved UiB og skal inkluderes i de faste oppgavene ved alle fakultet og institutt.
- Handlingsplan for etter- og videreutdanning for 2018-2022 er forankret i UiBs strategi «Hav, liv, samfunn» og erstatter Handlingsplan for etter- og videreutdanning ved UiB for perioden 2015-2017.

Visjon

- UiBs EVU-virksomhet er forskningsbasert, skal leveres med høy kvalitet og skal gjenspeile institusjonens faglige bredde og strategiske satsinger.
- UiBs EVU-virksomhet skal tilpasses samfunnets kompetansebehov.
- EVU-virksomhet styrker UiBs omdømme og det skal være attraktivt for fagmiljøer å engasjere seg i dette.

Hovedmål

- UiB har stor faglig bredde og skal tilby EVU på alle fakultet som en integrert del av fakultetenes undervisningsaktiviteter.
- UiB skal tilby tverrfaglige EVU-tilbud innen institusjonens satsingsområder og i klyngesamarbeidet.
- UiB skal være ledende på digitalisering av EVU.

Innsatsområder

Det foreslås fire innsatsområder for EVU i planperioden. Det foreslås videre at det utvikles detaljerte tiltaksplaner for hvert av innsatsområdene, og at dette gjøres i samarbeid med de ansvarlige for gjennomføring av de respektive innsatsområdene. Det foreslås dessuten at disse tiltaksplanene legges frem for utdanningsutvalget til orientering i løpet av våren 2018.

Innsatsområde 1: EVU og arbeidslivet

Mål for planperioden er å utvikle flere EVU-kurs i samarbeid med arbeidslivet og inngå langsiktige avtaler om dette.

A. INNSATSOMRÅDE: EVU og arbeidslivet			
Delmål	Hovedaktiviteter	Ansvarlig	Tidsrom
Delmål 1: UiB skal tilby forskningsbasert og relevant EVU for arbeidslivet og kunne møte arbeidslivets behov for etter- og videreutdanning.	Arbeidslivet er i endring og det er et særlig behov for oppdatering og ny kompetanse. EVU-virksomheten til UiB skal utvikles i samsvar med arbeidslivets behov innen de fagområder UiB kan tilby.	Fakulteter, UiB Videre	2018-2022
Delmål 2: UiB skal øke samarbeidet med arbeidslivet og aktivt søke samarbeid og etablere faste oppdrag og langsiktige avtaler.	Det skal inngås forpliktende og langsiktig samarbeid med arbeidslivet og arbeidslivets organisasjoner. UiB skal styrke sin innsats på dette området for å kunne arbeide systematisk med å utvikle konkret EVU-samarbeid.	UiB sentralt, UiB Videre, Fakulteter	2018-2022
Delmål 3: UiB skal levere anbud på utlyste relevante oppdrag.	UiBs beredskap, kompetanse og ressurser for å kunne svare på anbud innen relevante fagområder skal styrkes.	UiB Sentralt, UiB Videre	2018-2022

Innsatsområdet er valgt da arbeidsgruppen ser at et arbeidsliv i kontinuerlig endring nå mer enn noensinne vil ha nytte av EVU. Mange ønsker ny og økt kompetanse for å møte yrkesutfordringer i eksisterende arbeidsforhold eller i en endret arbeidssituasjon. UiB bør møte arbeidslivets kompetansebehov og prioritere å jobbe mer aktivt og systematisk med dette, særlig søke å få på plass flere langsiktige oppdrag. Delmål 1 og 2 korresponderer for øvrig med UiBs allerede vedtatte handlingsplan for samarbeid med arbeidslivet.

Arbeidsgruppen anbefaler at UiB styrker innsatsen for dette arbeidsområdet da det i dag ikke er noen som har et konkret ansvar eller tilgjengelige ressurser til å fokusere på dette, noe som hindrer en positiv utvikling på dette området.

Siden EVU inngår i den ordinære virksomheten ved UiB skal EVU-virksomhet inkluderes i de faste oppgavene ved fakultet og institutt. UiB har imidlertid i dag en kurs og programportefølje for EVU som ikke til fulle representerer UiBs faglige bredde og det bør være mulig å utvikle dette videre. En EVU-virksomhet som i sterkere grad kan tilpasses arbeidslivets behov vil kunne styrke UiBs omdømme. Det ligger også potensielt store økonomiske muligheter i å øke denne delen av EVU-virksomheten. Dette gjelder også beredskapen for å kunne svare på anbudsutlysninger, som i svært liten grad i dag utnyttes.

UiB skal øke sitt omfang av både etter- og videreutdanning på dette området. Det skal utarbeides en detaljert handlingsplan med konkretisering av mål og tiltak, beskrivelse av utfordringer/muligheter, definering av roller og ansvar samt en tidsplan.

Innsatsområde 2: EVU og skolen

Mål for planperioden er å delta aktivt i nasjonale og regionale etter- og videreutdanningssatsinger for skolen.

B. INNSATSOMRÅDE: EVU og skolen			
Delmål	Hovedaktiviteter	Ansvarlig	Tidsrom
Delmål 1: UiB skal tilby relevant etter- og videreutdanning for å møte skolens kompetansebehov og delta aktivt i nasjonale program for lærere administrert av Utdanningsdirektoratet.	Kunnskapsdepartementet prioriterer etter- og videreutdanning for lærere. UiB deltar aktivt i følgende nasjonale program: - Videreutdanning: Kompetanse for kvalitet. - Etterutdanning: Desentralisert kompetanseutvikling i skolen.	Fakulteter, UiB Videre, Lektorutdanningen	2018-2022
Delmål 2: UiB skal ta et særlig ansvar for å tilby etter- og videreutdanning for skolene i vestlandsregionen.	UiB har sentrale samarbeidsavtaler med Bergen kommune og Hordaland fylkeskommune. UiB Videre arrangerer årlig en faglig-pedagogisk dag for alle lærere i Bergen og Hordaland.	UiB Videre, Fakulteter, Universitetsbiblioteket og Universitetsmuseet.	2018-2022
Delmål 3: UiB skal tilby etter- og videreutdanning rettet mot skolen også nasjonalt - på de fagområder dette etterspørres.	Etter- og videreutdanning skal leveres på oppdrag etter forespørsel fra skoleeiere og andre i hele landet på de områder hvor UiB har særlig relevant kompetanse for målgruppen.	UiB Videre i samarbeid med relevante fagmiljøer.	2018-2022

Innsatsområdet er valgt da det er et stort behov for både etter- og videreutdanning av lærere. Lærere er pålagt nye kompetansekrav og det satses langsiktig på dette fra Kunnskapsdepartementet.

UiB er aktiv deltaker i Kompetanse for kvalitet-programmet, som gjelder nettopp videreutdanning av lærere. De siste årene er UiB inne med tilbud i fagene matematikk, naturfag, norsk og spansk. Programmet er 10-årig og vil derfor dekke hele handlingsplanperioden. UiB skal fortsatt delta her, og der det åpner seg muligheter for å komme inn med flere fagtilbud skal dette satses aktivt på. Utdanningsdirektoratet administrerer ordningen, og UiB Videre koordinerer dette internt på UiB.

Desentralisert kompetanseutvikling i skolen er et nytt program (også 10-årig) som er skolebasert etterutdanning. Fylkesmannen i Hordaland administrerer ordningen, og UiB Videre koordinerer dette internt på UiB. Foreløpig har UiB inngått avtaler med 2 av kompetanseregionene i Hordaland men vil utvide dette der det åpner seg muligheter for dette. Det konkrete samarbeidet starter i 2018.

Begge disse programmene fullfinansierer UiBs deltakelse, klassifiseres som bidragsfinansiert og er attraktive både faglig og økonomisk å delta i for UiB.

Faglig-pedagogisk dag arrangeres årlig av UiB Videre og her inviteres alle lærere i grunn- og videregående skole i Hordaland til UiB. Bergen kommune og Hordaland fylkeskommune er aktivt deltakende samarbeidsparter og dette er en god arena for positivt samarbeid med skoleeierne i Bergen og Hordaland. UiB har også her en unik anledning til å vise vår faglige bredde, drive forskningsformidling og styrke UiBs omdømme, og markedsføre øvrige ordinære undervisningstilbud og EVU-tilbud ved UiB. Alle fakultet deltar, i tillegg til Universitetsbiblioteket og Universitetsmuseet. Dette er derfor et godt felles samarbeidsprosjekt på UiB, og er UiBs største etterutdanningstilbud.

UiB har i mindre grad utnyttet muligheten av å kunne levere EVU med skolen som målgruppe på oppdrag. Det er arbeidsgruppens anbefaling at man arbeider aktivt med å lage attraktive tilbud som kan tilbys som oppdrag også nasjonalt der hvor UiBs kompetanse er særlig etterspurt og at det settes av ressurser til dette.

UiB skal øke sitt omfang av både etter- og videreutdanning på dette området. Det skal utarbeides en detaljert handlingsplan med konkretisering av mål og tiltak, beskrivelse av utfordringer/muligheter, definering av roller og ansvar samt en tidsplan.

Innsatsområde 3: EVU og UiBs satsingsområder og kunnskapsklynger

Mål for planperioden er å utvikle nye EVU tilbud innen satsingsområdene og i kunnskapsklyngene.

C. INNSATSOMRÅDE: EVU og UiBs satsingsområder og kunnskapsklynger			
Delmål	Hovedaktiviteter	Ansvarlig	Tidsrom
Delmål 1: Det skal utvikles EVU-tilbud innen UiBs hovedsatsinger på de tre områdene marin forskning, globale samfunnsutfordringer, og klima og energiomstilling.	EVU-kurs og programmer skal utvikles med et nasjonalt og/eller internasjonalt marked som fokus. Det skal utvikles langtidsplaner for dette.	UiB sentralt, de deltagende fakulteter, styringsgruppene, UiB Videre	2018-2022
Delmål 2: Det skal utvikles EVU-tilbud innen UiBs kunnskapsklynger innen media, helse, marin, klima, energi og teknologi, og middelalder.	EVU-kurs og programmer skal utvikles i samarbeid med klyngepartnerne. Det skal utvikles langtidsplaner for dette.	UiB sentralt, de deltagende fakulteter, styringsgruppene, UiB Videre	2018-2022

UiB har i sin strategi Hav, Liv, Samfunn definert 3 hovedsatsingsområder og 6 kunnskapsklynger. Disse representerer tverrfaglige fagområder hvor UiB har særlig kompetanse. Arbeidsgruppen ser det som naturlig at det nå også utvikles EVU-tilbud knyttet til disse fagområdene. Det er derfor ønskelig at det utvikles konkrete planer og tilbud her. EVU kan bidra til å profilere forskning gjort ved institusjonen og UiB bør derfor tilby både etter- og videreutdanning på dette området.

Det skal utarbeides en detaljert handlingsplan med konkretisering av mål og tiltak, beskrivelse av utfordringer/muligheter, definering av roller og ansvar samt en tidsplan.

Innsatsområde 4: EVU og digitalisering

Mål for planperioden er at alle EVU-kurs skal være helt eller delvis digitalisert innen 2022

D. INNSATSOMRÅDE: EVU og digitalisering			
Delmål	Hovedaktiviteter	Ansvarlig	Tidsrom
Delmål 1: Det skal stimuleres til utvikling av rene nettbaserte EVU-kurs.	Fagmiljøene skal tilbys assistanse til utvikling av nettbaserte EVU- kurs.	UiB Videre, Læringslab	2018-2022
Delmål 2: Det skal utvikles digitale elementer i alle etablerte og nye EVU-kurs.	Fagmiljøene skal tilbys rådgivning, utviklingsmidler og assistanse til digitalisering av alle EVU- kurs.	UiB Videre, Læringslab	2018-2022
Delmål 3: Innen 2022 skal alle EVU-kurs inneholde digitale elementer eller være rent nettbaserte.	Fagmiljøene skal selv settes i stand til å lage nettkurs gjennom opplæring og tilgang til teknisk utstyr.	UiB Videre, Læringslab	2018-2022
Delmål 4: Det skal lages 1-2 nye MOOCs (Massive Open Online Courses) pr år som tilbys internasjonalt.	Gjennom avtalen med Future Learn skal det utvikles nye MOOCs. Det skal utvikles planer for hvilke fagområder ved UiB som skal tilby slike kurs.	UiB Videre, Læringslab	2018-2022

Det har vært naturlig for arbeidsgruppen å prioritere satsing på digitalisering av EVU. Ny teknologi for læring åpner for nye muligheter for både etter- og videreutdanning. Rene nettbaserte kurs har både nasjonalt og til dels internasjonalt nedslagsfelt. UiBs egen digitaliseringsstrategi signaliserer en sterk satsing på digitalisering ved UiB og det er arbeidsgruppens anbefaling at UiB skal ha ambisjoner om at UiB skal bli ledende på digitalisering av EVU.

I samarbeid med den nyetablerte Læringslaben i medieklyngen Media City Bergen skal det satses sterkt på utvikling av digital undervisning ved UiB, særlig når det gjelder EVU. UiB Videre er en av partene i Læringslaben.

Det er utarbeidet et eget saksnotat for arbeidsgruppen når det gjelder digitalisering av EVU. Dette ligger som vedlegg i saken og begrunner i detalj vår ambisjon om å satse sterkt på digitalisering av EVU ved UiB. Det skal med bakgrunn i denne utvikles konkrete planer med konkretisering av mål og tiltak, beskrivelse av utfordringer/muligheter, definering av roller og ansvar samt en tidsplan.

Digitalisering støtter for øvrig også opp rundt de tre øvrige innsatsområdene.

Forutsetninger for iverksetting av handlingsplanen

Organisering og finansiering av UiBs EVU-virksomhet skal tilrettelegges på en slik måte at UiBs ambisjoner som definert i visjon og mål kan oppnås. Arbeidsgruppen har gjort seg noen betraktninger rundt dagens interne organisering ved UiB i handlingsplanprosessen og har noen anbefalinger. En hensiktsmessig organisering av EVU-arbeidet ved UiB med klargjøring av roller og ansvar, samt en tilfredsstillende ressursituasjon som er tilpasset ambisjonene i planen, vil være en forutsetning for en videreutvikling av EVU-virksomheten ved UiB.

Organisering

EVU ble omorganisert i 2013, hvor Senter for etter- og videreutdanning (SEVU) ble nedlagt og alt faglig- og økonomisk ansvar for EVU ble lagt ut til fakultetene. SEVU ble erstattet av Kontor for etter- og videreutdanning, som ble underlagt Studieadministrativ avdeling.

Denne sentrale enheten fikk ansvar for markedsføring av EVU ved UiB og opptak av EVU-studenter, samt ansvaret for å organisere faglig-pedagogisk dag.

Etter 2013 hadde den totale EVU-virksomheten en negativ utvikling, både i omfang og økonomi. Det antas at dette henger sammen med omorganiseringen uten at det er gjort noen evaluering av dette. Ikke alle fakultet har prioritert EVU-virksomhet særlig høyt, EVU er ikke en naturlig og integrert del av utdanningsvirksomheten ved alle fakultet, EVU er ikke inkludert i planene til alle fakultet, det settes ikke i særlig grad av budsjettmidler til utvikling av EVU-tilbud og dermed begrenses også mulighetene for inntjening.

De siste to årene har man imidlertid sett en forsiktig positiv utvikling mht. både antall kurs, antall studenter og økt økonomisk inntjening og det antas at dette henger sammen med at EVU-virksomheten ved fakultetet og institutt igjen – og i noen grad – støttes av en sentral enhet.

I 2015 ble en handlingsplan for EVU vedtatt, en fast leder for Kontor for etter- og videreutdanning ble ansatt og en konkret tiltaksplan ble utarbeidet. Dette har vært et styringsdokument som har gitt retning for en planlagt videreutvikling av etter- og videre utdanningsvirksomheten ved UiB.

Kontor for etter- og videreutdanning skiftet navn til UiB Videre og har etter hvert tatt en rolle som fasilitator for dette utviklingsarbeidet.

Formelt sett har ikke arbeidsdelingen mellom sentral EVU-enhet og fakultetene blitt endret men i praksis er det allikevel slik. Fakultetene har fortsatt ansvar for EVU-aktiviteten og økonomien rundt

dette, men UiB Videre har en mye sterkere støttefunksjon og initierer utvikling på en annen måte i dag enn tidligere.

UiB Videre har 5 ansatte og tilbyr nå EVU-faglig rådgivning, rådgivning på digitalisering, rådgivning når det gjelder markedsføring, søknadsrådgivning for støtte fra Norgesuniversitetet, Kompetanse Norge og andre, bistår i arbeidet med å få på plass bidragsfinansiert og oppdragsfinansiert EVU, koordinerer nasjonale EVU- satsinger, følger med på anbudsvarslinger, organiserer kompetansefremmende tilbud for EVU- ansvarlige ved fakultet og institutt (som frokostmøter og EVU forum), organiserer seminarer og konferanser, er kontaktpunkt for eksterne samarbeidsparter og oppdragsgivere. Dette i tillegg til markedsføring og profilering av UiBs samlede etter- og videreutdanningstilbud, opptak og registrering av studenter til etter- og videreutdanningskurs og koordinering av Faglig-pedagogisk dag for lærere.

Fakultetene har alle en oppnevnt administrativ EVU-kontakt, og enkelte institutt har også dette, men ingen av disse har dette som fulltids ansvarsområde. I dag er det meste av kontakten mellom UiB Videre og fakultet på administrativt nivå, med EVU- kontakter og studiesjefer.

Studiesjefene melder at den store utfordringen for utvikling av EVU ligger på bemannings- og finansieringssiden. Det er behov for å utvikle strategiske mekanismer for å kunne håndtere bemanningsbehovet ved EVU og det uttrykkes et sterkt ønske om hjelp fra økonomi og HR når det gjelder vurdering og valg av bemannings- og finansieringsmodeller. Det meldes om ressursknapphet i fagmiljøene, at faste stillinger ikke har tid til å jobbe med EVU, at det er problematisk med regler rundt midlertidighet mm.

Det synes for øvrig å være liten kjennskap til muligheter for rundsumfinansiering for ekstra arbeidsmengde, som fremkommer i Særavtale om godtgjøring for arbeid med etter- og videreutdanning ved UiB og tilhørende retningslinjer.

Det meldes om varierende fokus på EVU ved fakultetene. Enkelte fakultet har lite eller ingen EVU. Jevnt over er UiB også i en konkurransesituasjon hvor andre aktører raskere kan snu seg rundt og tilby ulike EVU- tilbud på oppdrag mens dette ikke er mulig på UiB slik ressurs situasjonen er i dag.

Noen fakultet ser muligheter for utvikling på ulike måter innenfor sine kjerneområder, både etter- og videreutdanning. Noen av profesjonsfakultetene ønsker for eksempel ansvar for spesialiseringen innenfor medisin, odontologi og psykologi, dette er det i dag helseforetak, psykologforeningen, juristenes utdanningsforbund etc som har ansvar for. Det er i dag få eller ingen EVU-tilbud av tverrfaglig karakter.

- Arbeidsgruppen anbefaler at arbeidsdelingen i store trekk er som den er pr i dag mellom fakultet og UiB Videre, men at om man ønsker en dedikert satsing på EVU må UiB styrkes med flere ansatte for i sterkere grad kunne drive frem utviklingen.
- Arbeidsgruppen anbefaler at det er en sterkere forbindelse mellom faglig ledelse ved fakultetene og ledelsen ved UiB Videre.
- Arbeidsgruppen anbefaler at det etableres en forbindelse mellom UiB Videre, satsingsområdene og klyngene og at tverrfaglige EVU-tilbud utvikles i denne konteksten.
- Arbeidsgruppen mener at alle fakultet skal forpliktes til å ha videreutdanning som en del av sine faste undervisningsoppgaver og at EVU skal innlemmes i fakultetenes handlingsplaner.

- Arbeidsgruppen mener at en forutsetning for dette vil være at UiB sentralt, sammen med fakultetene, kommer frem til en finansieringsmodell slik at ikke fakultetene tar all risiko alene, at man kan tørre å satse på å utvikle tilbud og ansette for å drive disse.
- Arbeidsgruppen mener at det må utarbeides klare modeller for både organisering og finansiering av EVU-kurs i forhold til gjeldende forskrifter.

Økonomi

Arbeidsgruppen mener at det er et klart potensiale for økte inntektsmuligheter for EVU i planperioden men at det er behov for en dedikert satsing rundt dette. Skal EVU i tillegg til å være en del av UiBs samfunnsoppdrag, bidra til forskningsformidling og være omdømmebyggende også drives med formål om økt inntjening må det en annen organisering til. Det fremstår som tydelig for arbeidsgruppen at fakultetene trenger støtte til dette på økonomi og HR uten at dette er diskutert i detalj.

UiB Videre har i budsjettårene 2016 og 2017 kunnet tilby stimuleringsmidler til nyutvikling av EVU. Tilnærmet all nyutvikling av kurs i denne perioden har vært støttet av dette og fakultetene melder at disse insentivene har vært helt essensielle for at utviklingen nå er kommet i gang igjen.

- Arbeidsgruppen anbefaler derfor at stimuleringsmidler er noe som styrkes i handlingsprogramperioden.

Andre utviklingsmidler er gjort tilgjengelig gjennom innvilgede søknader til Norgesuniversitetet, Kompetanse Norge og andre. UiB Videre fortsetter sin støttefunksjon for søknadsarbeid.

EVU ved UiB finansieres i dag på ulike måter; som bidrag, salg eller oppdrag og klassifiseres i forhold til finansieringsmåte. Eksempler:

- Oppdrag: En eller flere oppdragsgivere kjøper EVU-kurs for et visst antall deltakere og oppdragsgiverne bestemmer hvem som skal delta.
- Bidrag: Institusjonen mottar bidrag for å tilby EVU-kurs og bidragsyter krever ikke kontroll over hvem som tas opp på kurset/studiet
- Salg: Institusjonen tilbyr EVU-kurs hvor det er fri påmelding og det er enkeltstudenter som betaler deltakeravgift
- Noen videreutdanningskurs er dessuten helt eller delvis studiepoengfinansiert

Regelverket er komplisert, gir rom for tolkning og tolkes derfor i praksis ulikt av UH-institusjonene.

I november 2017 ble det nedsatt en nasjonal arbeidsgruppe i Universitets- og Høgskolerådet som skal arbeide med «tolkning av regelverk for finansiering av EVU». UiB v/Kirsti Aarøen deltar i denne gruppen. Siden denne gruppen har jobbet parallelt med arbeidsgruppen for handlingsplanen har vi ikke gjort noen videre vurderinger her. Det vil komme nasjonale retningslinjer.

- Arbeidsgruppen anbefaler at det utarbeides budsjettmodeller tilpasset de nasjonale retningslinjene når disse foreligger.

UiB har et potensiale for å tilby kurs på oppdrag til arbeids- og samfunnsliv, men det jobbes i dag ikke systematisk med dette og det er heller ikke en dedikert stillingsressurs for dette hverken hos fakultet eller ved UiB Videre. I handlingsplanen foreslås det å styrke dette.

Forslag til

vedtak:

Utdanningsutvalget anbefaler at Handlingsplan for etter- og videreutdanning for UiB for perioden 2018-2022 vedtas i Universitetsstyret.

Vedlegg:

Utkast handlingsplan

Notat digitalisering

NOTAT TIL HANDLINGSPLAN FOR UIB VIDERE

DIGITAL TEKNOLOGI I ETTER- OG VIDEREUTDANNING VED UIB:

TRENDER, UTFORDRINGER OG MULIGHETER.

Daniel Nygård,

Rådgiver digitalisering, UiB Videre

November 2017

INNLEDNING

Bruk av digital teknologi er i ferd med å dramatisk endre måten undervisning, læring og vurdering foregår på i høyere utdanning. Vi befinner oss i dag midt i det som har blitt omtalt som *den digitale vendingen* i høyere utdanning (Fossland 2015). Det er grunn til å tro at digitalisering vil ha særlig stor betydning innenfor etter- og videreutdanning (EVU). Allerede i dag tilbys mange EVU-kurs i Norge over nett – og utviklingen går i retning av at stadig flere tilbud blir helt eller langt på vei helt nettbaserte.

Det er sterke forventninger fra sentrale myndigheter om at utdanningsinstitusjoner skal utnytte digital teknologi i langt sterkere grad enn tidligere, både for å støtte studentenes læringsprosesser og for å gjøre høyere utdanning mer tilgjengelig. Det er blant annet utarbeidet en digitaliseringsstrategi for universitets- og høyskolesektoren, som understreker betydningen av å ta i bruk teknologi og utvikle digital kompetanse for å nå de overordnede målene for utdannings og –forskningssektoren. UiB har også vedtatt en egen strategi for digitalisering hvor det slås fast at «*UiB skal være ledende på digitalisering av utdanningen. Digitaliseringen skal bidra til kvalitet, til bedre ressursutnyttelse og skal gi UiB et konkurransefortrinn*».

UiB Videre har i den eksisterende planperioden prioritert digitalisering høyt innenfor den økonomiske rammen og det mandatet som har vært gitt. Dette har vært gjort gjennom:

- Å sette fokus på digitalisering gjennom f.eks. frokostmøter og nyhetsbrev
- Å opprette en stilling som tilbyr digital rådgivning og hjelp til innholdsproduksjon for fagmiljøene.
- Å gi støtte til digitaliseringsprosjekter gjennom utlysningen av stimuleringsmidler til utvikling eller videreutvikling av EVU-tilbud.
- Å gå inn i samarbeidet i Læringslabben i Media City Bergen, som gir samlokalisering med kompetansemiljøer innenfor digitalisering fra Læringsstøtte ved SA, Kommunikasjonsavdelingen, IT-avdelingen og Program for Universitetspedagogikk.
- Å utvikle et ressursområde for nettundervisning som samler kunnskap, informasjon og eksempler (*under utvikling)

UiB Videre ser likevel et behov for å ytterligere styrke fokuset på digitalisering i den kommende planperioden. I dette notatet til arbeidsgruppen for ny handlingsplan gis en oversikt over hva digitalisering innebærer og et bilde over utviklingen i høyere utdanning. Det gis også en presentasjon av dagens situasjon på UiB, med en gjennomgang av utfordringer for videre digitalisering av EVU.

DIGITALISERING I HØYERE UTDANNING

Bruk av digital teknologi i undervisning er ikke noe nytt. På dette området har UiB også tradisjonelt vært langt fremme. Et eksempel er utviklingen av Kark, som ble tatt i bruk på instituttnivå så tidlig som i 1994, og var en innovativ måte å levere og diskutere studentoppgaver på. De aller fleste emner som tilbys på UiB i dag er i en eller annen form nettstøttet, ved at nettbaserte ressurser fungerer som et supplement til eller som en støtte til tradisjonell undervisning – for eksempel gjennom å distribuere undervisningsmateriell, håndtere innleveringer, kommunisere med studenter og administrere emner.

Det vi ser nå er at teknologien gir stadig flere muligheter, og at nettbaserte ressurser og aktiviteter i økende grad brukes til å erstatte tradisjonell undervisning – ikke bare supplere. Dette omfatter både det som kalles *blandede kurs* (blended learning), der større eller mindre deler av kurset kjøres digitalt i kombinasjon med mer tradisjonell undervisning, og helt *nettbaserte kurs*. I tillegg har det som kalles MOOC (Massive Open Online Courses) fått en viss utstrekning. Dette er helt nettbaserte kurs som er skalert for å ha svært mange studenter samtidig, hvor kurskjøring langt på vei er automatisert og det som oftest er liten direkte interaksjon og oppfølging mellom instruktør og student.

Hva innebærer digitalisering av undervisning?

Hvilke undervisningsmateriell- og aktiviteter som inngår i helt eller delvis nettbaserte kurs vil variere mye mellom ulike emner og disipliner, men blant det vanligste er bruk av:

- Diskusjonsverktøy
- Videoer og lydfiler
- Digitale klasserom / Interaktive forelesninger
- Samskrivingsverktøy
- Quiz, tester og læringsspill
- Fildeling
- Meldingssystem

På dette området skjer det også veldig mye innovasjon og utvikling. På lengre sikt kan dataspill, virtuell virkelighet, chatboter og datateknologi innebygget i personlige enheter (mobiltelefon, klokker, briller) bli viktige supplementer til dagens undervisningsformer. Disse brukes allerede i dag ved enkelte institusjoner i innovative undervisningsformer, selv om omfanget er begrenset. I tillegg kan kunstig intelligens og læringsanalyse komme til å bli brukt for å tilpasse og automatisere større deler av undervisningen i større grad enn i dag.

Drive for utviklingen

Flere faktorer er med på å intensivere utviklingen i UH-sektoren, og gjør digitalisering til en nødvendig og viktig del av enhver utdanningsinstitusjons virksomhet:

- *Politisk press.* Universiteter og høyskoler møter klare forventninger fra politikerne til å utnytte de teknologiske mulighetene, noe som er gjort tydelig gjennom ulike policydokumenter de siste årene.
- *Sterk konkurranse.* Med et finansieringssystem der studentrekruttering og studiepoengproduksjon er svært viktig, og med flere tilbud innenfor både høyere utdanning og uformell kompetanseheving enn tidligere, preges sektoren av hard konkurranse om studentene. Studentene forventer bruk av teknologi for å understøtte egen læringsprosess, og etterspør i økende grad digital kompetanse og fleksibilitet i utdanningen.

- *Pedagogisk kunnskap.* Kunnskapen om nettbasert og nettstøttet undervisning er langt større enn tidligere, og forskning og erfaring viser at hensiktsmessig bruk av digital teknologi kan ha betydelige positive effekter for studentenes læring.
- *Endret studentmasse.* Mens den typiske studenten tidligere var i starten av 20-årene og studerte på fulltid, ser man i dag en stadig større mangfold blant dem som etterspør utdanning. Bruk av digital teknologi muliggjør mer fleksibel og tilpasset undervisning.
- *Høye forventninger.* Utdanningsinstitusjoner møter høye forventninger fra samfunnet til hvilke resultater som skal oppnås – og forventningene er knyttet til et bredere spekter av områder enn tidligere. Digitalisering kan være en løsning på å tilby bedre og mer effektive tjenester.

Digitaliseringens muligheter

Det er ingen automatikk i at digitalisering fremmer kvalitet og effektivitet. Men brukt riktig kan bruk av digital teknologi gi flere positive effekter.

- *Bedre utdanningskvalitet.* Digital teknologi kan tilrettelegge for undervisning som gir gode betingelser for variasjon, repetisjon, motivasjon, samarbeid og individuell tilpassing.
- *Digital kompetanse.* Bruk av teknologi i utdanningen kan gi studentene nødvendig digital kompetanse som er nødvendig i et moderne samfunn («21st century skills»).
- *Økt tilgjengelighet.* Nettbaserte kurs kan gi flere muligheten til å ta utdanning, og gjøre det lettere å sikre universell utforming og tilrettelegging.
- *Markedsføre institusjonens forsknings- og utdanningsaktivitet.* Nettbaserte tilbud kan gjøre det lettere for institusjonen å nå frem til nye målgrupper utover institusjonens tradisjonelle geografiske område.
- *Øke samarbeid.* Digital teknologi gjør det enklere å samarbeide om innhold i kurs på tvers av institusjoner og med arbeidslivet, og dermed fremme relevans i utdanningen og gi læringseffekter i egen organisasjon.
- *Redusere kostnader.* For institusjonen innebærer digitalisering muligheter for gjenbruk, potensielt mindre tid brukt på tradisjonell forelesning, samt forenklet studieadministrasjon og kommunikasjon med studentene. For studentene innebærer nettbaserte kurs reduserte reisekostnader og utgifter til undervisningsmateriale.
- *Bedre vurdering.* Digital teknologi gir muligheter for flere og mer varierte vurderingsformer, og dermed for å velge de vurderingsformer som er mest treffsikre med tanke på ønsket læringsutbytte.

Digitalt tilstandsbilde – globalt

Over hele verden spiller teknologi og internett en stadig viktigere rolle i høyere utdanning. Det gjelder både i tilbudet til tradisjonelle campusstudenter, men kanskje særlig for studenter innenfor etter- og videreutdanningssegmentet.

Vi ser en utvikling mot at EVU som tidligere ble tilbudt i form av samlinger, utsendelse av materiale, TV-sendinger og radio, etc., blir erstattet av rent nettbaserte aktiviteter og materiale. I tillegg er det en oppblomstring av nye og innovative typer tilbud, slik som for eksempel MOOC. MOOC er i jevn vekst, og selv om det ikke er noe som tyder på at dette vil utkonkurrere og erstatte tradisjonell undervisning ved universitetene, vil denne formen for undervisning sannsynligvis vokse til å bli en betydelig konkurrent til tradisjonell videreutdanning over tid innenfor mange fagområder.

Hvis man ser på den vestlige verden, er det i den anglo-amerikanske landene at vi finner den største endringstakten. Her gjør høye skolepenger og store avstander at nettundervisning har blitt en reell

konkurrent til tradisjonell campusundervisning. I USA tar for eksempel omlag 30% av gradsstudentene minst et kurs online, og 14% av gradsstudentene tar hele graden på nett. Men også i Europa skjer det en betydelig digitalisering, hvor teknologiske muligheter utnyttes for å nå ut til nye målgrupper og tilfredsstille strengere resultatkrav fra myndighetene.

Digitalt tilstandsbilde - Norge

Norge har vært langt fremme på å bruke teknologi til å støtte tradisjonell undervisning, men er kommet kortere innenfor utviklingen med å erstatte tradisjonelle undervisningsaktiviteter med digitale. Funn fra Norgesuniversitets monitorer over digital tilstand i 2009, 2011 og 2015 tyder på at studentene ønsker mer bruk av digitale verktøy, men at lærerne langt på vei mangler den nødvendige digitale kompetansen. Det pekes også på at digitale verktøy og medier først og fremst brukes til administrasjon og distribusjon av læringsinnhold, ikke til å støtte studentenes læringsprosess.

Det er grunn til å anta at dette vil endre seg fremover, noe som må sees i sammenheng med større fokus på utdanningsoppdraget innenfor universitets- og høyskolesektoren. Det er betydelig politisk oppmerksomhet omkring kvalitet i høyere utdanning, noe som blant annet har manifestert seg i en stortingsmelding om temaet, ny studietilsynsforskrift og en pågående reorganisering av organer underlagt Kunnskapsdepartementet som vil gi en konsolidering av det nasjonale støtteapparatet innenfor utdanning.

I Stortingsmeldingen *Kultur for kvalitet* understrekes betydningen av at digitale muligheter utnyttes for at alle studenter skal møte aktiviserende og varierte lærings- og vurderingsformer, og det forutsettes at alle studenter skal møte læringsformer der de digitale mulighetene utnyttes. Videre peker meldingen på at digitalisering må løftes til strategisk nivå og gå bort fra ildsjeldrevet utvikling.

DIGITALISERING VED UiB

UiB tilbyr i dag flere EVU-emner som er mulig å ta som ren nettsstudent. Høsten 2017 går 6 nettbaserte kurs, og våren 2018 er det planlagt 8 nettkurs¹. UiB leverer også tre MOOC-er. I tillegg til dette inngår nettundervisning som større eller mindre deler av undervisningen i deler av det øvrige EVU-tilbudet.

Det er likevel stort rom for å øke antallet nettbaserte tilbud og for å øke bruken av digitale verktøy i blandede kurs. Dette gjelder både ved utvikling av eksisterende kurs og ved opprettelsen av nye EVU-tilbud.

Rammebetingelser for digitalisering

UiB har en moderne læringsplattform i Canvas/MittUiB, samt en avtale med FutureLearn som leverer læringsplattformen for våre MOOC-er. Det er god tilgang på IKT-løsninger og relevant programvare gjennom IT-avdelingen og Uninett, i tillegg til at mye av utstyret som kan brukes til å digitalisere undervisningen er tilgjengelig til rimelige priser. Dette gjør at man i dag langt på vei har en tilfredsstillende tilgang på digital teknologi for å utvikle nettbaserte etter- og videreutdanningsemner.

Man har også utviklet et sett med støttefunksjoner som kan bidra til utvikling av nettkurs. UiB Videre tilbyr digital rådgivning og støtte rettet særlig mot EVU. I tillegg kan fagmiljøene benytte seg av øvrige

¹ Disse kursene omfatter MOOC-en *Natural resource management* fra Institutt for geografi, samt kurs tilknyttet språkprogrammer ved HF (*Fjernord - Nordisk språk og litteratur*, *Prisme - Norsk som andrespråk*, *Nettspansk*, *Nettkinesisk* og *Nettarabisk*).

tilbud i organisasjonen, herunder to produksjonsmiljøer for audiovisuelt innhold (Læringslabben i Media City og Dragefjellet lærings- og formidlingssenter), Program for universitetspedagogikk sitt kurstilbud innenfor undervisning og læring på nett, samt Læringsstøtte ved SA som tilbyr pedagogisk og teknisk brukerstøtte for MittUiB.

En funksjon som ikke finnes ved UiB, men som er vanlig i mange andre land og også ved enkelte andre norske institusjoner, er såkalte *instructional designers*. Dette er personer med kompetanse på kursdesign og læring på nett som arbeider sammen med fagpersoner og innholdsprodusenter for å sette sammen læringsressurser og aktiviteter til nettkurs med god kvalitet. Per i dag har man ikke samlet denne funksjonen på UiB, men fordelt kompetansen og oppgaven til en slik funksjon mellom ulike enheter.

Konkrete utfordringene for digitalisering av EVU-tilbudet

Det er i dag begrensninger som gjør det krevende å realisere det fulle potensialet innenfor digitalisering av EVU på UiB. Begrensningene er særlig knyttet til digital kompetanse og menneskelige ressurser til utvikling av helt eller delvis nettbaserte kurs. Selv om slike kurs i utgangspunktet ikke er vanskeligere å gjennomføre enn tradisjonelle EVU-kurs (ofte tvert imot), er det ofte ressurskrevende å utvikle kursene og produsere innholdet i første omgang. I tillegg krever slike kurs kunnskap og kompetanse innenfor læring på nett og design av nettkurs. Vi ser at få personer i fagmiljøene har slik kompetanse, og de ressursene som finnes sentralt har kapasitetsutfordringer og ikke dette som en dedikert oppgave.

Særlig de følgende områdene er utfordringer for videre digitalisering av EVU-tilbudet ved UiB:

- Mulighetene digitalisering gir, mulighetene til å få hjelp og støtte til digitalisering, og tilgjengelige ressurser i form av teknologi og løsninger, er i liten grad kjent i organisasjonen.
- Få av de vitenskapelig ansatte har kompetanse innenfor kursdesign og undervisning på nett. Tilbudet gjennom Program for universitetspedagogikk er frivillig og kan være vanskelig å gjennomføre i en hektisk arbeidssituasjon.
- Verken UiB Videre eller fakultetene har per i dag tilstrekkelig kompetanse og kapasitet innenfor læring og undervisning på nett til å være en god nok støttespiller for fagmiljøene i utviklingen av helt eller delvis nettbaserte kurs.
- Støtteordningene som gir fagmiljøene muligheten til å sette inn ekstra ressurser på å utvikle nettbaserte kurs er begrensede.
- Digitale ressurser har ofte stor flerbruksverdi til både EVU, formidling og ordinær undervisning. Men det er i liten grad oppmerksomhet på og systemer for gjenbruk av digitale ressurser. Dette skyldes langt på vei at det er ulike undervisere på videreutdanningsemner kontra ordinære emner, og at instituttet er i liten grad involvert som koordinator.

AVSLUTNING

Digital undervisning og læring har på relativt kort tid gått fra å være i utprøvningsfasen til å bli et område av strategisk viktighet for høyere utdanningsinstitusjoner. Å ha oppmerksomhet på og kompetanse innenfor digitalisering er helt avgjørende for at UiB skal kunne tilby en moderne EVU-portefølje med høy kvalitet i neste planperiode.

RELEVANTE STRATEGIDOKUMENTER

UiBs handlingsplan for kvalitet i utdanning

http://ekstern.filer.uib.no/ledelse/Handlingsplan_KvalitetUtdanning_UiB_NOR_web.pdf

UiBs strategi for digitalisering

http://ekstern.filer.uib.no/ledelse/digitaliseringsstrategi_2016-22.pdf

Digitaliseringsstrategi for universitets- og høyskolesektoren

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/digitaliseringsstrategi-for-universitets--og-hoyskolesektoren---/id2571085/sec1>

Kultur for kvalitet i høyere utdanning - Meld. St. 16 (2016–2017)

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-16-20162017/id2536007/sec1>

ANDRE RELEVANTE DOKUMENTER

Norgesuniversitetet – Digital tilstand

<https://norgesuniversitetet.no/digitaltilstand>

Kvalitetskjeden i høyere utdanning – En guide for digital kompetanse og undervisningskvalitet

<https://norgesuniversitetet.no/skriftserie/kvalitetsguiden>

Ephorte:2018/903

**Sak 5/18 Ny tilsynsforskrift- krav til
studieprogrammene**

Drøftingssak

Notat fra Studieadministrativ avdeling

Notat

Til: Utdanningsutvalget

Fra: Studieadministrativ avdeling

Møte: 24. januar 2018

Ephorte:2018/903

Bakgrunn

9. februar 2017 tredde den nye *Forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning (studietilsynsforskriften)* i kraft. I merknadene til studietilsynsforskriften står det at «Akkrediterte studietilbud skal oppfylle kravene til akkreditering innen samme dato [innen utgangen av 2018], jf. studiekvalitetsforskriften § 8-1, jf. § 3-1 til § 3-4.» Dette betyr m.a. at alle eksisterende studieprogram skal vera i samsvar med den nye studietilsynsforskriften innan utgangen av inneverande år.

UiB har vore i kontakt med NOKUT for å få avklart i kva grad eventuelle tilsyn i 2019 vil krevja at alle delar av studieprogramma skal vera i tråd med den nye forskriften. Som eit absolutt minimumskrav set NOKUT at alle læringsutbyttebeskrivingane på studieprogram- og emnenivå må vera i samsvar med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk, slik det er spesifisert i punkt 1, 4 og 5 under § 2-2 i studietilsynsforskriften. Det er likevel viktig å understreka at alle UiBs studieprogram også skal vera i samsvar med dei resterande punkta under § 2-2. *Krav til studietilbudet:*

§ 2-2. Krav til studietilbudet

- (1) Læringsutbyttet for studietilbudet skal beskrives i samsvar med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring, og studietilbudet skal ha et dekkende navn.
- (2) Studietilbudet skal være faglig oppdatert og ha tydelig relevans for videre studier og/eller arbeidsliv.
- (3) Studietilbudets samlede arbeidsomfang skal være på 1500–1800 timer per år for heltidsstudier.
- (4) Studietilbudets innhold, oppbygging og infrastruktur skal være tilpasset læringsutbyttet for studietilbudet.
- (5) Undervisnings-, lærings- og vurderingsformer skal være tilpasset læringsutbyttet for studietilbudet. Det skal legges til rette for at studenten kan ta en aktiv rolle i læringsprosessen.
- (6) Studietilbudet skal ha relevant kobling til forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid.
- (7) Studietilbudet skal ha ordninger for internasjonalisering som er tilpasset studietilbudets nivå, omfang og egenart.
- (8) Studietilbud som fører fram til en grad, skal ha ordninger for internasjonal studentutveksling. Innholdet i utvekslingen skal være faglig relevant.
- (9) For studietilbud med praksis skal det foreligge praksisavtale mellom institusjon og praksissted.

I tillegg til det ovanfor nemnte skal følgjande punkt vera på plass i studieprogramma, slik det samanfatta i kap. 3.9 *Forventninger og tiltak* i Meld. St. 16 (2016-2017) *Kultur for kvalitet i høyere utdanning*, og spesifisert i hovudaktivitetane og delmåla under innsatsområde A i UiBs handlingsplan *Kvalitet i utdanning* for perioden 2017-2022:

- **Delmål 1:** UiB skal arbeide systematisk for å ha helhetlige studieprogram med godt samsvar mellom læringsutbyttebeskrivelser, undervisning, læringsaktiviteter, og vurderingsformer.
- **Delmål 2:** Digitalisering for læring – UiB skal være ledende på utvikling og bruk av læringsfremmende digitale verktøy til undervisning og vurdering.
- **Delmål 3:** UiBs utdanninger skal være forskningsbaserte. Dette betyr både at studentene integreres i vår forskning og våre forskningsmiljø, og at både faginnhold og undervisningsmetodene er forskningsbaserte.
- **Delmål 4:** Samspill med samfunn og arbeidsliv skal sikre relevans i utdanningene. Klyngene er en viktig arena for samarbeid.

I dette møtet skal UU prioritera tiltak og område for felles arbeid ved fakulteta med utgangspunkt i målsetjingane i kvalitetsmeldinga og handlingsplanen. Prioriteringslista blir avgjerande for kva hovudaktivitetar under innsatsområde A som skal arbeidast med i det kommande året.

Det er fakulteta sitt ansvar å sjå til at alle studieprogram og tilhøyrande emne er i tråd med den nye studietilsynsforskrifta og i samsvar med forventningane og måla i kvalitetsmeldinga og UiBs handlingsplan for kvalitet i utdanninga.

Etter diskusjon i UU (jf. sak 40/15 og 18/16) og som førebuande tiltak for å møte forskriftsendringa, blei det i juni 2016 sett i gang ein revisjonsprosess av alle UiBs studieprogram med hovudfokus på samsvar mellom læringsutbyttebeskrivingane og arbeids- og vurderingsformene (jf. brev frå SA til alle fakulteta av 03.06.2016, ref. 2016/4587). Revisjonsfristen blei sett til 15. mai 2017 og alle fakulteta blei bedne om å senda brev til SA innan medio mai 2017 om status for revisjonsprosessen. Per 10.01.18 har SA berre mottatt brev frå MN, medan HF har fått utsetjing på revisjonsprosessen til medio april 2018 for studieprogram som ikkje var del av HF2018-prosessen. Vi har difor i dag ikkje oversyn over status for korleis dei resterande fakulteta ligg an i forhold til revisjonsprosessen.

Drøftingsspørsmål:

- Kva er status på fakulteta med omsyn til revisjonsprosessen?
- Kva arbeid står att for å få læringsutbyttebeskrivingane på studieprogram- og emnenivå i tråd med studietilsynsforskrifta innan utgangen av året?
- Korleis vil fakulteta leggja opp arbeidet for å koma i mål innan fristen?

Ephorte:2017/13849

**Sak 6/18 Studiemobilitet og frafall på lavere grad i
norsk høyere utdanning – rapport fra
Ideas2Evidence**

Drøftingssak

Notat fra Studieadministrativ avdeling

Notat

Til: Utdanningsutvalget

Fra: Studieadministrativ avdeling

Møte: 24. januar 2018

Ephorte:2017/13849

Bakgrunn

Universitetet i Bergen og de øvrige BOTT-universitetene (Universitetene i Bergen, Oslo, Trondheim og Tromsø) har over lengre tid sett behovet for mer kunnskap om sektorfrfall og studentmobilitet mellom institusjonene i universitets- og høyskolesektoren. Innføringen av ny kandidatindikator som del av det reviderte finansieringssystemet for høyere utdanning 1. januar 2017, har gjort kunnskapsbehovet enda tydeligere. Finansieringen av indikatoren utgjør ca. 20 prosent av den resultatbaserte finansieringen som fordeles etter studiepoengproduksjon, internasjonalisering og kandidatproduksjon. Uttelling for avlagt grad går til institusjonen som tildeler graden, selv om kandidaten har tatt større eller mindre deler av utdanningen som inngår i graden ved andre institusjoner. Som resultat av politisk satsing er det høyere utdanningssystemet i Norge svært fleksibelt i internasjonal sammenheng, studentenes har mulighet til å bytte studieprogram eller institusjon, og å kunne overføre studiepoeng opptjent på ett studieprogram til et annet. Større nasjonalt tilbud og økt fleksibilitet kan ha positiv effekt på sektorfrfall, men er ikke kompatibelt med målsetningen om høyere gjennomføring og lavere institusjonsfrfall. På bakgrunn av dette har UiB tatt initiativ til å få på plass en rapport om studentflyt og sektorfrfall i høyere utdanning.

Definisjoner:

- *Institusjonsfrfall:* Studenter som ikke lenger studerer ved en institusjon/faller fra en institusjon defineres som institusjonsfrfalle. Disse er ved telletidspunktet hverken semesterregistrerte eller i permisjon ved den gitte institusjonen. De har heller ikke oppnådd en grad her. Institusjonsfrfall impliserer ikke nødvendigvis sektorfrfall.
- *Sektorfrfall:* Studenter som ikke er semesterregistrert ved telletidspunktet, og som i tillegg hverken er i permisjon eller har oppnådd graden ved noen som helst institusjon defineres som sektorfrfalle. Disse er også institusjonsfrfalle.

Analyser ved UiB har vist at års- og bachelorstudier har høyest institusjonsfrfall. Tallene har også vist at det er mange med grei studiepoengproduksjon som har falt fra UiB, og at de aller fleste har falt fra etter første studieår. Dette kan ha sammenheng med bytte av institusjon, og ikke sektorfrfall, ettersom Samordna Opptak foregår på sommeren og dermed før tredje semester.

Rapport fra ideas2evidence

Analyseselskapet ideas2evidence ble gitt i oppdrag å utarbeide en rapport som gir innsikt i, og kunnskap om, graden av påvirkning studenters frfall fra den enkelte institusjon har på frfall fra sektoren, eller om frafallet primært kan forklares ved at studentene har mobilitet mellom institusjonene.

Analysene er i hovedsak gjennomført på to ulike nivåer: analyser på tvers av alle høyere utdanningsinstitusjoner, uavhengig av hvilke utdanningsinstitusjoner studentene har vært tilknyttet, samt et sett av mer spesifikke analyser gjort med utgangspunkt i BOTT-universitetene. Det er tatt utgangspunkt i studentene som startet på et bachelorprogram høst 2010. I analysedelen som omhandler årsstudium er dataene også for 2010-kullet. I begge tilfeller er data analysert frem til 2015.

Resultater/Konklusjon

I rapporten fra ideas2evidence fra 27.september 2017 rapporteres følgende hovedfunn:

- Institusjonsfrafallet for hele den høyere utdanningssektoren er 17,7 prosent. Frafaller oppstår stort sett i løpet av det første studieåret. Etter to semestre har rundt 70% av institusjonsfrafallet blitt gjennomført.
- Sektorfrafallet for hele den høyere utdanningssektoren er 23,8 prosent. Ved BOTT-universitetene er tallet lavere, og ved UiB er det på 17,7%.
- BOTT-universitetene har samlet sett et høyere institusjonsfrafall (26,2 prosent) enn sektoren for øvrig. Det er også færre som oppnår grad (58,6 prosent). Andelen som faller ut av sektoren er imidlertid lavere (21,7 prosent).
- 63,6 prosent av studentene som startet på et 3-årig bachelorprogram høsten 2010 oppnådde bachelorgrad i perioden 2010-2015. 63,2 prosent av studentene som startet sin utdanning ved Universitetet i Bergen oppnådde bachelorgrad, enten ved UiB eller ved en annen utdanningsinstitusjon. Gradsopptakelsesandelen til UiB er høyere enn hos de andre BOTT-universitetene.
- Andelen studenter som oppnår grad ved sitt opprinnelige lærested er 48% for BOTT-universitetene, mens den er 52,3% ved UiB. Av de 47,7% som ikke oppnår grad ved UiB, er 21% studenter som ikke bytter institusjon underveis i studieløpet. 12,3% ender opp som sektorfrafall direkte fra UiB, mens 8,7% fortsatt er registrert som studenter ved siste måletidspunkt. Gjennomsnittlig antall oppnådde studiepoeng på sistnevnte er 171, noe som tilsier at de fleste studentene ikke er langt unna fullført bachelorgrad.
- Studentflyten mellom institusjonstyper varierer; Det er langt vanligere at en student som starter på universitetsstudier melder overgang til høyskole enn omvendt. Det samlede institusjonsfrafallet fra UiB var på 26,7 prosent, der 69 prosent av frafallet skyldes overgang til høyskolesektoren.
- Studenter som bytter institusjon, og senere oppnår grad ved sin nye utdanningsinstitusjon, har i snitt avlagt 38 studiepoeng ved sitt opprinnelige lærested, og 143 studiepoeng ved sitt nye lærested.
- De som faller ut av sektoren fra UiB har avlagt flere studiepoeng hos oss, i snitt 57, enn gjennomsnittet for BOTT-institusjonene (50). 57 studiepoeng er tett opp mot ett års fulltidsstudium.
- Totalt 8700 studenter startet et årsstudium høsten 2010. I løpet av semestrene i analysen oppnådde 15,5% av disse bachelorgrad ved sitt opprinnelige lærested, og 15,2% ved et annet lærested. Her skilte UiB seg tydelig fra de øvrige BOTT-institusjonene; Nesten en fjerdedel oppnådde bachelorgrad ved UiB, og ytterligere 15,4% ved et annet lærested.

Forslag til tiltak og videre oppfølging

Selv om frafallstallene for UiB er bedre enn for sektoren samlet, må rekrutteringsarbeidet og studietilbudet opprettholdes på høyt nivå. God kommunikasjon med potensielle studenter er avgjørende for at de skal kunne ta utdanningsvalg som svarer til forventningene. Det bør vurderes om inngangen til bachelorprogrammene kan bli bredere, slik at årsstudenter har flere muligheter til å velge løp etter endt årsstudium. Innen 2019 skal alle studenter ha tilbud om en mentor, som kan gi veiledning på det faglige, videre utdanningsplaner, men også støtte opp om det sosiale. Tiltak for å sikre studenters suksess i høyere utdanning har høy prioritet. Vi bør få til å tilrettelegge for studentaktivisering gjennom hele semesteret. Langtidsstudenter som har oppnådd en betydelig mengde studiepoeng må settes fokus på. Det samme gjelder videre arbeid for å sikre muligheten til praksis for alle studenter. Disse tiltakene vil være viktige

for å øke sannsynligheten for at studenter fullfører en grad. Det blir også viktig å få kunnskap om hva som var intensjonen med studiene for studenter som faller ut av sektoren etter å ha avlagt betydelig med studiepoeng ved UiB.

Saken legges med dette fram for Utdanningsutvalget til drøfting, med sikte på å konkretisere tiltak for videre oppfølging.

Sak 7/18 Innføring av praksisemner på studieprogram

Drøftingssak

Notat fra Studentparlamentet og Studieadministrativ avdeling

Notat

Til: Universitetets Utdanningsutvalg

Fra: Studieadministrativ avdeling

Møte: 24. januar 2018

ephorte: 2018/639

Bakgrunn

På bakgrunn av en sak i Utdanningsutvalget i mars 2015 (sak 19/15) ble det satt ned en arbeidsgruppe som skulle utrede hvordan praksis kan styrkes ved UiB. Arbeidsgruppen ble ledet av Knut Hidle, førsteamanuensis ved Institutt for geografi. Det ble skrevet en rapport som omhandler *praksis i utdanningene ved Universitetet i Bergen*.

UiB har i dag praksis integrert i flere av studieprogrammene. Viktighet av arbeidslivserfaring kommer til uttrykk i universitetets utkast til handlingsplan for samarbeid med arbeidslivet, som har følgende delmål: *UiB skal legge til rette for kvalitetssikrede opplegg for praksis / arbeidslivserfaring som en integrert del av alle studieprogram. UiB skal Arbeide for å etablere praksisplasser og opplegg for studenters arbeidslivserfaring i samarbeid med arbeidslivet og deres organisasjoner. Inkludere praksis / arbeidslivserfaring i både eksisterende og nye relasjoner med arbeidslivet.*

Et ønske om mer relevant arbeidspraksis under studiene er også nedfelt i den ferske regjeringsplattformen.

Studentparlamentet ved UiB ønsker at

- alle fakulteter innen 30.06.2018 skal ha en konkret plan for innføring av praksisemner på hvert program.
- UiB bør tilrettelegge for ulike seminarer og workshops som i tillegg kan være til hjelp for de ansatte som skal arbeide med innføringen av praksisplanen

Knut Hidle kommer for å orientere om det arbeidet som er gjort.

Saken legges fram for Utdanningsutvalget til drøfting.

Sak 8/18 Podcast av forelesninger

Drøftingssak

Notat fra Studentparlamentet og Studieadministrativ avdeling

Notat

Til: Utdanningsutvalget
Fra: Studieadministrativ avdeling
Møte: 24. januar 2018

Ephorte: 2018/642

Bakgrunn

Studentparlamentet ved UiB mener at forelesninger bør podcastes der det er teknisk og praktisk mulig. Med podcasting menes lydopptak av forelesninger som blir gjort tilgjengelig på Mitt UiB til de studentene som følger faget.

Podcast gir alle studenter lik mulighet til deltakelse. Det gjør det mulig for studenter med hørselsutfordringer å høre en forelesning flere ganger uten forstyrrende lyder rundt.

Det tekniske utstyret finnes allerede i de fleste auditorier.

Studentparlamentet ønsker at UiB skal:

- Aktivt oppfordre undervisere til å benytte podcast av forelesninger der det er mulig
- Podcast- og høyttalerutstyr skal tas i bruk av undervisere, og slikt utstyr skal installeres der det mangler.

SA har innhentet noen opplysninger fra IT-avdelingen om den konkrete tilstanden i dag:

Ved universitetet er det tilrettelagt for både opptak av forelesninger (Videonotat) og Podcast produksjon. Videonotat finnes i 15 rom og vil utvides så snart tjenesten er ferdig oppgradert til full selvbetjening. Det koster kr. 30-50 000 å legge til rette for denne tjenesten

Podcast, eller opptak av lyd legger IT-avdelingen til rette for når de store rommene oppgraderes. Opptak av lyd er mulig i alle rom med Videonotat samt noen få rom til.

Saken legges fram for Utdanningsutvalget til drøfting

**Sak 9/18 UiBs oppfølging av Meld. St. 16 *Kultur for kvalitet i høyere utdanning* og UiBs handlingsplan *Kvalitet i utdanning*.
Prioritering av fellestiltak**

Vedtakssak

Notat fra Studieadministrativ avdeling

Notat

Til: Utdanningsutvalget
Fra: Studieadministrativ avdeling
Møte: 24. januar 2018

Ephorte:2016/2876

Bakgrunn

Som en oppfølging av Meld. St. 16 ble det våren 2017 utarbeidet en handlingsplan for kvalitet i utdanning ved UiB. *Handlingsplan 2017 – 2022. Kvalitet i utdanning* ble behandlet i UU 24. mai og vedtatt i U-styret 1. juni i år (Sak 59/17).

Stortingsmeldingen og handlingsplanen henger nøye sammen med kvalitetsforskriften fra KD (2016) og studietilsynsforskriften fra NOKUT (februar 2017).

Prioritering

Hvilke initiativ for å fremme utdanningskvalitet vil det være nyttig at alle fakultetene jobber samtidig med det kommende året?

Dette spørsmålet ble drøftet på UU-seminar på Solstrand 18.-19. september, og det kom opp en del prioriteringsforslag fra gruppene. De blir gjengitt nedenfor.

Hensikten med denne saken er å fortsette UUs påbegynte prioriteringsarbeid for 2018 med tanke på hensiktsmessige felles tiltak, rammer og arbeidsformer for fakultetenes arbeid med oppfølging av handlingsplanen. Prioriteringsarbeidet er viktig av flere grunner:

- UU skal gi råd til U-styret om felles prioriteringer for hele institusjonen.
- Fellestiltak kan gi synergieffekter med drahjelp til fakultetenes arbeid.
- Fakultetene blir framover bedt om å rapportere i utdanningsplanene om sin oppfølging av handlingsplanen.

Aktuelle spørsmål:

- Hvilke tiltak bør være fellestiltak, og hvilke bør det jobbes med innenfor rammene til det enkelte fakultet?
- Hvordan kan arbeidet og samarbeidet organiseres og tilrettelegges?
- Hvordan kan vi bruke våre rapporteringsrutiner til å utveksle erfaringer og fremdrift mellom fakultetene og med sikte på en første rapportering i utdanningsplanen 2019?
- Skal handlingsplanen behandles i UU ved starten av hvert år blant annet for å periodiseres og revideres?

Gitte prioriteringsrammer og betingelser

Det finnes noe kvalitetsarbeid der det nasjonalt er satt frister for iverksetting av tiltak. Ett eksempel er standarder og kriterier for kvalitet i studieprogrammene der studietilsynsforskriften i § 6-2 (3) sier at «Akkrediterte studietilbud skal oppfylle kravene til akkreditering i kapittel 2 innen 31. desember 2018.» (understrekingen er gjort i dette saksdokumentet).

Merittering av fremragende undervisning er et annet eksempel. Stortingsmeldingen krever at universitetene og høyskolene utvikler pedagogiske meritteringssystemer for å stimulere til

økt undervisningsinnsats og for å belønne viktig utviklingsarbeid. Det opereres med et toårsperspektiv fra juni 2017. UiB har i UU-sak 16/17 mer spesifikt vedtatt at «UiB fra 2018 piloterer meritteringsordninger for undervisning ved alle fakulteter med mål om å utvikle en felles meritteringsordning for UiB. Disse skal evalueres etter tre år med sikte på etablering av én felles UiB-modell for merittering av undervisning fra våren 2021.

Hovedpunkter i gjennomgangen på UU-seminaret 18. september:

Stortingsmeldingen opererer med følgende innsatsområder:

- En god studietid
- Utdanning som gir god læring
- Verdssetting av utdanningsfaglig kompetanse
- Styring for utdanningskvalitet

Disse områdene korresponderer godt med innholdet i de fire innsatsområdene i UiBs handlingsplan. Inndelingen og overskriftene er imidlertid noe ulike og tiltakene er for en del overgripende.

Handlingsplanen har følgende innsatsområder og delmål:

A: UiBs studieprogram skal ha høy kvalitet, være relevante og forskningsbaserte, (4 delmål):

- Helhetlige studieprogram
- Digitalisering for læring
- Forskningsbasert innhold og undervisningsmetode
- Samarbeid med arbeidsliv

B: Studenter og ansatte som aktive og likeverdige deltakere i læringsfellesskap (3 delmål):

- Innflytelse og ansvar hos studentene
- Forskningsbasert undervisningspraksis
- Kollegialitet blant undervisere, administrativt tilsatte og studenter (faglig-sosial integrering)

C: Utdanningsledelse, 3 delmål, sammenfattet som:

- Kreve dokumentasjon og opplæring
- Gi tilbud om opplæring og erfaringsutveksling
- Incentiver

D: Gode system og infrastruktur, 2 delmål sammenfattet som:

- Digital og pedagogisk støtte i systemer
- Fysiske og psykososiale rammer som fremmer læring

I kapitlet *En god studietid* fremhever stortingsmeldingen et godt og inkluderende læringsmiljø, gode levekår og trivsel som viktige faktorer for at studentene skal lykkes med studiene. En god studietid er slik en forutsetning for det området som står i det neste kapitlet

i meldingen *Utdanning som gir god læring*. Meldingen understreker her viktigheten av helhetlige og sammenhengende studieprogram, og at integrering av praksis, internasjonalisering og samarbeid med arbeidslivet og samfunnslivet må tilpasses det enkelte studieprogram. Regjeringen forventer en satsing på internasjonalisering, og på en tallmessig økning både når det gjelder inn- og utvekslende studenter. Alt dette er på ulike måter til sammen dekket inn i UiBs handlingsplan.

Punktet *Verdsetting av utdanningsfaglig kompetanse* henger nøye sammen med satsing på både utdanningsledelse og på utvikling av undervisningsfaglig kompetanse.

I handlingsplanen er det angitt tidsrom for når de ulike tiltakene skal gjennomføres. En del av disse skal etter planen gjennomføres i 2018 (noen endog i 2017) og noen få senere i perioden 2017-2022.

For resten av tiltakene i handlingsplanen står det at de skal foregå gjennom «Hele perioden». Disse omfatter dels tiltak som allerede er i gang ved UiB og som skal videreføres/ videreutvikles, dels nye tiltak som krever prosesser og arbeid over tid, og dels tiltak som skal skje årlig. I vedlegg 2 er tiltakene for 2017/2018 samlet i en tabell og tiltakene som gjelder «Hele perioden» i en annen tabell, mens de øvrige tiltakene er fjernet. Dette er gjort for oversiktens skyld, og for å lette en prioritering og eventuell rullering/revidering.

Innspill fra UU-seminaret til prioritering av tiltak og områder for felles arbeid ved fakultetene

Listen nedenfor inneholder forslag til kvalitetstiltak som seminaret så på som nyttig at fakultetene kunne jobbe med samtidig det kommende året (referanser både til UiBs handlingsplan og til stortingsmeldingen):

Tiltak	Ref. til handl.plan	Referanse til Meld. St. 16
Studenters suksess i høyere utdanning - Faglig-sosialt fokus	B, delmål 3	<i>En god studietid</i>
Studentaktiv læring gjennom MittUiB,	A, delmål 2	<i>Utdanning som gir god læring</i>
Pilotere obligatorisk utveksling,	A, delmål 1	<i>Utdanning som gir god læring</i>
Tilrettelegge minst ett «pilotrom» ved hvert fakultet med sikte på å sikre optimal tilrettelegging for læring med aktive studenter i sentrum.	D, delmål 2	<i>En god studietid /Utdanning som gir god læring</i>
Legge til rette for at underviserne kan møte hverandre og dele sine erfaringer på lokale og sentrale møteplasser som en del av det systematiske kvalitetsarbeidet, blant annet gjennom å lage en ressursportal for samling av ressurser og gode eksempler	B, delmål 2 og 3 D, delmål 1	<i>Utdanning som gir god læring / Verdsetting av utdanningsfaglig kompetanse</i>
Retningslinjer for vurdering av undervisnings-kompetanse ved tilsetting	C, delmål 1 og 3	<i>Verdsetting av utdanningsfaglig kompetanse</i>
Utprøving av ordninger både for individuell merittering og for anerkjennelse av undervisningsmiljø (kollektiv)	UU-sak 16/17	<i>Verdsetting av utdanningsfaglig kompetanse</i>
Tydeliggjøre at tid til undervisningsutvikling er en integrert del av undervisningsdelen av alle vitenskapelige stillinger.	C, delmål 2	<i>Verdsetting av utdanningsfaglig kompetanse</i>

Utdanningsledelse på instituttnivå	C, delmål 1	<i>Ledelse</i>
Tilbud om mentorordning til alle studenter innen 2019	U-styresak 31/16*	<i>Omtalt i boks 2.6 i stortingsmeldingen.</i>

* I *Handlingsplan for styrking av læringsmiljøet ved UiB.*

Flere spørsmål til drøfting:

- Er det noen viktige tiltak som er utelatt, men som bør tas med?
- Er det noen tiltak som bør fjernes eller reduseres?

Forslag til

vedtak:

UU foreslår for U-styret disse vedtakene:

- 1) Følgende tiltak fra handlingsplanen prioriteres som fakultetenes fellestiltak i 2018:
 - ...
 - ...
 - ...
 - ...
 - ...
- 2) Fra 2019 rapporterer fakultetene årlig i sine utdanningsmeldinger om oppfølgingen av handlingsplanen det siste året og sine prioriteringer av tiltak for det kommende året.
- 3) Handlingsplanen rulleres hvert år i perioden 2017-2022.

Hva har UiB gjort allerede? Hva gjør UiB?

UiB har i lengre tid arbeidet med mange mål og tiltak i både stortingsmeldingen og UiBs handlingsplan.

Som nevnt i saken over, henger *En god studietid og Utdanning som gir god læring* tett sammen slik at de langt på vei forutsetter hverandre. UiB er kommet langt på flere områder her i og med:

- Et aktivt og godt fungerende Læringsmiljøutvalg (LMU)
- God tilrettelegging for studentenes medvirkning i råd og utvalg som berører dem faglig og/eller sosialt
- Studentombud fra 2015.
(Jf at Stortinget i juni 2017 ba regjeringen om å komme med et lovforslag som påbyr studieombud ved de høyere utdanningsinstitusjonene.)
- Vedtak om å innføre det elektroniske varslingssystemet «Si fra»
- Stadig større oppmerksomhet om mottak og videre oppfølging av nye studenter, blant annet på basis av erfaringer gjort ved MN-fakultetet. De har resultert i et nasjonalt *Prosjekt for studenters suksess i høyere utdanning*. Sekretariatet for prosjektet ligger ved UiB, og prosjektlederen har en 20% stilling ved UiB for å arbeide for spre kunnskaper og erfaringer fra prosjektet internt ved institusjonen.
- Påbegynt samarbeid med Sammen (tidligere SiB) om karriereplanlegging for studentene
- En arbeidsgruppe (fra mai 2017) ser på hvordan eksisterende læringsarenaer best kan utformes med hensyn til fleksibilitet og funksjonalitet for å støtte opp om læringsarbeid. Ønske om-pilotprosjekter.
- Ulike mentordninger for studentene er i gang, men er kommet ulike langt (I vedtak 769 ber Stortinget regjeringen «utrede hvordan man trinnvis kan innføre en mentorordning i høyere utdanning.»)
- Etablering i 2013 av bioCEED, Senter for fremragende utdanning, har hatt positiv innflytelse på undervisning.
- Siden 2015 intensivering av arbeidet med å kvalitetssikre nye studieprogram i tråd med tilsynsforskriften. Veilednings- og kontrollkomité.
- Større oppmerksomhet om integrering av praksis i utdanningene. Jf rapporten *Praksis i utdanningene ved UiB* fra 2016. Prioritering av internasjonalisering og utveksling, blant annet gjennom etableringen av *Internasjonalt senter*.
- En arbeidsgruppe skal iverksette konkrete skrive støtteprosjekt. (UU-sak 30/17)
- UiB har satt av og deler ut insentivmidler for utdanningskvalitet (jf blant annet UU-sak 27/17)

Verdsetting av utdanningsfaglig kompetanse og Utdanningsledelse henger også nøye sammen. Det følgende er noen eksempler på arbeid ved UiB innenfor disse områdene:

- MN-fakultetet vedtok høsten 2016 en ordning for merittering av Fremragende undervisere (FUND) / Excellent Teaching Practitioner (ETP). Etter en parallell prosess for hele UiB og etter vedtak i UU vedtok Universitetsstyret i juni 2017 å innføre en tilsvarende ordning for hele UiB der flere fakultetene ble oppfordret til å prøve ut og evaluere modellen (U-sak 16/17).
- Arbeid på flere arenaer med å styrke undervisernes undervisningsfaglige kompetanse slik at de kan utvikle undervisning med utgangspunkt i forskning på hva som gir god læring:

- Program for universitetspedagogikk (U-ped) står for grunnopplæring, etterutdanning, mange små og større kurs, seminarer og konferanser.
- UiB har arrangert en rekke både nasjonale og UiB-interne konferanser, seminarer og møter med fokus på ulike sider ved utdanningsledelse og utdanningskvalitet.
- Etablert en gruppe for Læringsstøtte ved Studieadministrativ avdeling (SA), som blant annet i samarbeid med U-ped stimulerer og bistår fagmiljøene med å videreutvikle kvaliteten i studiene sine og få til mer studentaktivitet, mer variasjon i arbeids-, undervisnings- og vurderingsformer, og mer utnytting av digitale verktøy for å støtte læringsprosesser.
- Programmet DigUiB med blant annet opprettelsen av Læringslaben er en sentral og prioritert satsing for i større grad å utnytte potensialet for å få til studentaktivitet og god læring gjennom å bruke digitale verktøy og arenaer.

Innsatsområder for kvalitet i utdanning for **2017–2018**

A. INNSATSOMRÅDE: UiBs STUDIEPROGRAM SKAL HA HØY KVALITET, VÆRE RELEVANTE OG FORSKNINGSBASERTE			
Delmål	Hovedaktiviteter	Ansvarlig	Tidsrom
Delmål 1: UiB skal arbeide systematisk for å ha helhetlige studieprogram med godt samsvar mellom læringsutbyttebeskrivelser, undervisning, læringsaktiviteter, og vurderingsformer.	Revidere UiBs kvalitetssikringssystem for å gjøre dette til et godt verktøy for systematisk og kunnskapsbasert evaluering og utvikling av utdanningene.	SA, fakultetene	2018
	Etablere en forsøksordning der studenter som ikke velger delstudium i utlandet, aktivt må melde seg av et slikt studium og i stedet ta et engelskspråklig emne ved UiB.	Fakultetene, studieprogram, SA	2018
	Opprette ett tverrfaglig emne på bachelornivå og ett på masternivå som gir studentene bedre forutsetninger for å drive med innovasjon og entreprenørskap.	Fakultetene, studieprogram, SA	2018/2019
Delmål 2: Digitalisering for læring - UiB skal være ledende på utvikling og bruk av læringsfremmende digitale verktøy til undervisning og vurdering	Ta i bruk relevante digitale verktøy som kan bidra til å heve kvaliteten i undervisning og vurdering.	Studieprogram	2018
	Utløse prosjektmidler til utvikling, bruk og evaluering av læringsfremmende digitale verktøy og hjelpemiddel.	U-ledelse, studieprogram	2018
Delmål 3: UiBs utdanninger skal være forskningsbaserte. Dette betyr både at studentene integreres i vår forskning og våre forskningsmiljø, og at både faginnhold og undervisningsmetodene er forskningsbaserte.	Utvikle et akademisk skrivestøtte tilbud som er integrert i studieprogrammene og sees i sammenheng med informasjonskompetanse og akademisk redelighet.	Fakultetene, UB, SA	2018/2019
Delmål 4: Samspill med samfunn og arbeidsliv skal sikre relevans i utdanningene. Klyngene er en viktig arena for samarbeid.	Utvikle UiBs karriereveiledningstilbud i samspill mellom Karrieresenteret og programmene.	Fakultetene, Studie- og Karrieremestring	2018
	Inngå gjensidig forpliktende avtaler om praksis i profesjonsutdanningene. Avtalene skal tydeliggjøre ansvar og sikre kvalitet i praksisen.	Studieprogram, fakultetene, SA	2018
B. INNSATSOMRÅDE: STUDENTER OG ANSATTE SOM AKTIVE OG LIKEVERDIGE DELTAKERE I LÆRINGSFELLESSKAP			
Delmål	Hovedaktiviteter	Ansvarlig	Tidsrom
Delmål 1: Studentene skal ha reell innflytelse og de skal ha ansvar for egen læring.			
Delmål 2: UiBs ansatte skal ha en forskende og kunnskapsbasert undervisningspraksis			
Delmål 3: Kollegialitet og integrering av alle studenter og ansatte i faglig og sosialt fellesskap	Sikre i alle studieprogram at studentene integreres faglig og sosialt i et kollegialt fagfellesskap - gjennom ulike målrettede tiltak, som studentaktive undervisningsformer, praksis, veiledning og mentorordninger.	Studieprogram, fakultetene, studenter	2018
C. INNSATSOMRÅDE: UTDANNINGSLEDELSE			
Delmål	Hovedaktiviteter	Ansvarlig	Tidsrom
Delmål 1: Ledelse som tar ansvar	Kreve undervisningsportefølje som dokumentasjon ved tilsetning og opprykk, og erstatte prøveforelesningen med prøveundervisning.	Styret, UU, HR, fakultetene	2018
	Praktisere og følge opp kravet om pedagogisk basiskompetanse innen ett år etter tilsetning.	Fakultetene	2018
			2018

	Integrere utdanningsledelse i UiBs lederutvikling på alle nivå.	U-ledelse, fakultetene	2018
	Etablere arenaer for utvikling av policy og strategier for økt kvalitet og omfang av internasjonalisering i utdanningene.	U-ledelse, fakultetsledelse, SA	2018
	Utarbeide mandat for studieprogramledere.	UU	
Delmål 2: Ledelse som støtter - UiB skal tilrettelegge for en kvalitetskultur gjennom å gi muligheter til utvikling og rom for samarbeid og erfaringsdeling	Sikre at ph.d.-kandidater med undervisningsoppgaver får et undervisningsfaglig opplæringstilbud på linje med andre undervisere.	U-ped, fakultetene, HR	2018/2019
	Utrede UiBs samlede behov for tiltak og ressurser til styrking av utdanningsfaglig kompetanse for alle stillingskategorier.	U-ped, fakultetene, HR	2017
	Tydeliggjøre at tid til undervisningsutvikling er en integrert del av undervisningsdelen av alle vitenskapelige stillinger.	U-ledelse, fakultetene, institutter, HR	2017
	Sikre aktive og gode fagmiljø for forskning på læring i høyere utdanning.	U-ledelse, fakultetene	2018
Delmål 3: Ledelse som verdsetter	Likestille undervisningsfaglig kompetanse og undervisningskvalitet med forskning ved tilsetting, opprykk og lønnsutvikling.	U-ledelse, fakultetene, HR	2017
D. INNSATSOMRÅDE: GODE SYSTEM OG INFRASTRUKTUR			
Delmål	Hovedaktiviteter	Ansvarlig	Tidsrom
Delmål 1: Styrke støttefunksjoner for undervisningsutvikling	Lage ressursportal som synliggjør og samler informasjon om tilgjengelige ressurser, møteplasser og gode eksempler for undervisningsutvikling.	SA, IT, fakultetene, UB	2018
	Sikre pedagogisk støtte til fagmiljøene ved programutvikling, evaluering og programrevisjon.	U-ped, SA, UB, fakultetene	2018
Delmål 2: Læringsmiljø - UiB skal ha en brei tilnærming til læringsmiljø som omfatter det fysiske, digitale, og psykososiale læringsmiljøet, samt verden omkring oss.			

Innsatsområder for kvalitet i utdanning for hele perioden 2017–2022

A. INNSATSOMRÅDE: UiBs STUDIEPROGRAM SKAL HA HØY KVALITET, VÆRE RELEVANTE OG FORSKNINGSBASERTE			
Delmål	Hovedaktiviteter	Ansvarlig	Tidsrom
Delmål 1: UiB skal arbeide systematisk for å ha helhetlige studieprogram med godt samsvar mellom læringsutbyttebeskrivelser, undervisning, læringsaktiviteter, og vurderingsformer.	I alle studieprogram bruke studentaktive og varierte undervisnings- og vurderingsformer som fremmer læring. Disse skal beskrives og begrunnes i studieplanen.	Studieprogram	Hele perioden
	Integrere muligheter til personlig utvikling i alle studieprogram gjennom erfaringer som dannelsesemner, praksis, forskningspraksis, utvekslingsopphold eller arbeidslivserfaring.	Studieprogram	Hele perioden
	Møte studentene med en klar forventning om at de skal ta deler av studiet i utlandet.	Fakultetene, instituttene, studieprogram	Hele perioden
	Øke antallet internasjonale emner i studieprogrammene.	Studieprogram	Hele perioden
Delmål 2: Digitalisering for læring - UiB skal være ledende på utvikling og bruk av læringsfremmende digitale verktøy til undervisning og vurdering	Videreutvikle UiBs digitale satsinger for å sikre god teknisk, praktisk og undervisningsfaglig støtte og kompetanse i fagmiljøene, deriblant etablere Læringslaben som en synlig, tilgjengelig og utadrettet ressurs.	U-ledelse, SA, IT, fakultetene	Hele perioden
	Digital kompetanse og digitale ferdigheter skal inngå som læringsutbytte i alle studieprogram.	Studieprogram	Hele perioden
Delmål 3: UiBs utdanninger skal være forskningsbaserte.	Etablere emner tidlig i studieløpet der studentene får delta i forskning og i forskningsprosesser.	Studieprogram	Hele perioden

Dette betyr både at studentene integreres i vår forskning og våre forskningsmiljø, og at både faginnhold og undervisningsmetodene er forskningsbaserte.	Sørge for at alle studenter får lære om og får erfaring med å bruke fagets vitenskapelige metoder.	Studieprogram	Hele perioden
	Sikre at undervisning og vurdering baseres på forskning om hva som fremmer læring.	Studieprogram, undervisere	Hele perioden
Delmål 4: Samspill med samfunn og arbeidsliv skal sikre relevans i utdanningene. Klyngene er en viktig arena for samarbeid.	Innføre i alle studieprogram minst ett praksisemne eller et emne der praksis er en integrert del.	Studieprogram, fakultetene	Hele perioden
B. INNSATSOMRÅDE: STUDENTER OG ANSATTE SOM AKTIVE OG LIKEVERDIGE DELTAKERE I LÆRINGSFELLESSKAP			
Delmål	Hovedaktiviteter	Ansvarlig	Tidsrom
Delmål 1: Studentene skal ha reell innflytelse og de skal ha ansvar for egen læring	Involvere studentene tidlig i prosesser som er bestemmende for utforming av studieprogram og undervisning.	Fakultetene, studieprogram og studenter	Hele perioden
	Stimulere og motivere studentene til stor og aktiv læringsinnsats, og til å utvikle innsikt i egen læringsprosess.	Fakultetene, studieprogram, undervisere og studenter	Hele perioden
	Styrke bruken av studentenes emne- og programevalueringer til aktivt å utvikle undervisningen, og gjøre hovedfunn og oppfølgingsplan tilgjengelig i Studiekvalitetsbasen.	SA, fakultetene, studieprogram, undervisere og studenter	Hele perioden
Delmål 2: UiBs ansatte skal ha en forskende og kunnskapsbasert undervisningspraksis	Utvide underviserens muligheter til å utvikle sin undervisningspraksis gjennom karriereløpet ved hjelp av ulike former for undervisningsfaglig kompetanseheving.	U-ledelse, fakultetene, institutter, U-ped, undervisere	Hele perioden
	Stimulere underviserne til å innta en forskende tilnærming til egen undervisningspraksis, basert på systematisk evaluering og kunnskapsbasert utvikling.	U-ledelse, U-ped, fakultetene, institutter og undervisere	Hele perioden
	Legge til rette for og inspirere til at underviserne i større grad bruker UiBs systemer for kvalitetssikring og systematisk dokumenterer utviklings- og kvalitetsarbeidet sitt.	Undervisere	Hele perioden
	Legge til rette for, informere og oppfordre underviserne til å dele sine erfaringer på lokale og sentrale møteplasser som en del av det systematiske kvalitetsarbeidet.	Undervisere, Fakultetene, studieprogram, U-ped og andre	Hele perioden
Delmål 3: Kollegialitet og integrering av alle studenter og ansatte i faglig og sosialt fellesskap	Integrere alle ansattgrupper i og synliggjøre deres bidrag til det undervisningsfaglige fellesskapet. Fellesskapet omfatter undervisere, teknisk-administrativt ansatte, utdanningsfaglige eksperter og ledere.	Ansatte, ledelse på alle nivå	Hele perioden
	Jobbe målrettet for å styrke undervisningsfaglig kollegialitet og samarbeid.	U-ledelse, fakultetene, studieprogram, undervisere og studenter	Hele perioden
	Inkludere internasjonale studenter i faglig og sosialt fellesskap.	Studieprogram, fakultetene, studenter	Hele perioden
C. INNSATSOMRÅDE: UTDANNINGSLEDELSE			
Delmål	Hovedaktiviteter	Ansvarlig	Tidsrom
Delmål 1: Ledelse som tar ansvar		Studieprogram, fakultetene, UU	Hele perioden
Delmål 2: Ledelse som støtter - UiB skal tilrettelegge for en kvalitetskultur gjennom å gi muligheter til utvikling og			

rom for samarbeid og erfaringsdeling			
Delmål 3: Ledelse som verdsetter			
D. INNSATSOMRÅDE: GODE SYSTEM OG INFRASTRUKTUR			
Delmål	Hovedaktiviteter	Ansvarlig	Tidsrom
Delmål 1: Styrke støttefunksjoner for undervisningsutvikling	Videreutvikle MittUiB og sikre samkjøring med andre systemer slik at studenter og ansatte får gode verktøy for kommunikasjon, læring, og vurdering.	SA, IT, UB	Hele perioden
Delmål 2: Læringsmiljø - UiB skal ha en brei tilnærming til læringsmiljø som omfatter det fysiske, digitale, og psykososiale læringsmiljøet, samt verden omkring oss.	Prioritere undervisning og studievirksomhet i arealbruk- og arealendringer.	EIA, U-ledelse, Fakultetene, UB	Hele perioden
	Ta pedagogisk kompetanse med i planleggingsfasen av arealer for å sikre optimal tilrettelegging for læring.	U-ped, EIA, U-ledelse, fakultetene, UB	Hele perioden
	Prioritere rom som legger til rette for studentaktivt og fleksibelt læringsarbeid.	EIA, U-ledelse, Fakultetene, UB	Hele perioden
	Implementere handlingsplaner for læringsmiljø, digitalisering, internasjonalisering og HMS på måter som tar hensyn til studentenes læring på og utenfor campus.	U-ledelse, fakultetene, UB	Hele perioden

Ephorte:2018/902

Sak 10/18 Satsingsområder for insentivmidler for 2018

Notat fra Studieadministrativ avdeling
Vedtakssak

Notat

Til: Universitetets utdanningsutvalg

Fra: Studieadministrativ avdeling

Møte: 24. januar 2018

Ephorte:2018/902

Bakgrunn

I 2017 ble det vedtatt en ny insentivordning for studiekvalitet. Budsjettposten «kvalitet i studiene og gjennomstrømning» har samme varighet som strategiperioden, dvs. ut 2022. For 2018 er det satt av 1.5 millioner kroner på budsjettposten.

I Utdanningsutvalgets møte i februar 2017, ble retningslinjene for en ny insentivordning for utdanningskvalitet vedtatt. Retningslinjene følger vedlagt.

Formålet med insentivordningen er å tilrettelegge for utviklingstiltak som skal bidra til økt studiekvalitet og til økt gjennomføring. Utdanningsutvalget tildeler midler i henhold til vedtatte retningslinjer og satsningsområder.

I retningslinjenes punkt 2 går det fram at de prioriterte områdene for året går fram av utlysingsbrevet.

Insentivmidlene skal brukes til «Utviklingstiltak innenfor kvalitet i studiene og gjennomføring». For 2018 foreslår vi videreføring av de samme fokusområdene som for 2017:

- Tiltak som bidrar til å øke studentgjennomføring
- Studentaktiverende undervisnings- og vurderingsformer
- Tiltak for god undervisning og vurdering ved hjelp av digitale verktøy.
- Utvikling av meritteringsformer

Når det gjelder *Tiltak for god undervisning og vurdering ved hjelp av digitale verktøy*, oppfordres de av søkerne som ønsker å søke prosjekter knyttet til dette punktet, om å ha dialog med UiBs læringslab i forkant av søknad for å se på hvilken støtte man kan få derfra, både med undervisningsutvikling og produksjonsstøtte. Prosjektene som får insentivmidler vil bli prioritert i læringslaben.

For å få tildelt midler kreves det at prosjektene må vurderes å være klart i målgruppen og at de har den nødvendige kvaliteten. Dersom det ikke er tilstrekkelig med prosjekter som oppfyller de forutsetningene som er satt, vil ikke hele budsjettposten bli brukt.

Potten skal brukes til tidsavgrensede prosjekter.

Av retningslinjene går det fram at kr. 100 000,- av potten settes av til Ugleprisen. Ugleprisen for god utdanningskvalitet blir utdelt årlig på bakgrunn av innmelding fra fakultetene.

Forslag til

vedtak:

Utdanningsutvalget vedtar foreslåtte fokusområder som gjeldende for 2018.

Retningslinjer – insentivordning for utdanningskvalitet

Vedtatt i Utdanningsutvalget 01.02.2017

Formålet med insentivordningen er å tilrettelegge for utviklingstiltak som skal bidra til økt studiekvalitet og til økt gjennomstrømning. Utdanningsutvalget tildeler midler i henhold til vedtatte retningslinjer og satsningsområder.

1) Insentivmidler kan brukes til:

a) Prosjekter med tidsavgrenset varighet, som hovedregel inntil ett år. Det kan kun tildeles midler for ett år om gangen. Flerårige prosjekter kan også søke midler, men disse må søke for hvert år og på lik linje med prosjekter av kortere varighet.

b) Spesielle satsningsområder som er definert i utlysningen av insentivmidlene

c) Uglepris. kr 100 000,-.

I Utlysingsbrevet blir det redegjort for årets prioriterte områder. Det er kun prosjekter som vurderes å være klart innenfor et eller flere av satsingsområdene, og der prosjektet ellers har den nødvendige kvaliteten, som kan få tildelt midler.

2) Det settes ned en vurderingskomité som innstiller fordeling av midler og tildeling av Uglepris. Utdanningsutvalget vedtar fordeling av insentivmidler og tildeler Uglepris. Komiteen består av viserektor for utdanning, to utdanningsdekaner og en studentrepresentant.

3) Krav til søknadene:

- Søknadene må være konkrete på hvilke tiltak som skal gjennomføres.
- Prosjektene må ha en klar overføringsverdi både innenfor- og utenfor eget fakultet.
- Midlene kan ikke brukes til frikjøp fra egen undervisningsstilling eller som reisemidler til studenter uten at reisen har overføringsverdi til seinere kull uten permanent tilleggsfinansiering.

4) Mottakerne av insentiv-midler forplikter seg til å:

- Rapportere om resultat fra arbeidet det påfølgende året i studiekvalitetsbasen og på eventuelle interne UiB-arrangement.
- Lage en kortfattet tekst om prosjektet som kan legges ut på UiB sine nettsider. Teksten skal også inneholde informasjon om kontaktperson for prosjektet.

**Sak 11/18 Skipsreder Jacob R. Olsens og hustru
Johanne Georgine Olsens legat- oppnevning
av komité**

Vedtakssak

Notat fra Studieadministrativ avdeling

Notat

Til: Universitetets Utdanningsutvalg

Fra: Studieadministrativ avdeling

Møte: 24. januar 2018

ephorte:2018/898

Bakgrunn

Skibsreder Jacob R. Olsens og hustru Johanne Georgine Olsens legat til Universitetet i Bergen skal fremme utdanning, forskning og formidling ved UiB. For 2018 har legatets styre – som er universitetsstyret – avsatt en porsjon på kr 300 000,- til forskningsprosjekter for ansatte og kr 52 000,- til studenter og ph.d.-kandidater. For porsjonen på 300 000,- er Utdanningsutvalget bedt om å være innstillingsråd.

Tidligere år har det vært oppnevnt en komité som gir innstilling, og det ønskes også i år. Denne bør oppnevnes av Utdanningsutvalget. Komitéen har bestått av viserektor for utdanning, to visedekaner og en studentrepresentant, med sekretærstøtte fra Studieadministrativ avdeling. I år foreslås visedekanene fra Det juridiske fakultet og Fakultet for kunst, musikk og design, ettersom det ikke har kommet søknader fra disse to fakultetene.

Forslag til

vedtak:

Utdanningsutvalget oppnevner følgende komité til å gi innstilling om utdeling fra Skibsreder Jacob R. Olsens og hustru Johanne Georgine Olsens legat til Universitetet i Bergen for 2018:

Viserektor Oddrun Samdal, leder

Visedekan Halvard Haukeland Fredriksen, Det juridiske fakultet

Visedekan Linda Herfindal Lien, Fakultet for kunst, musikk og design

En studentrepresentant, utpekt av Studentparlamentet

Vedlegg:

Brev fra legatets forretningsfører

Utlysningen for 2018

Vedtektene

FOND OG LEGATER VED UNIVERSITETET I BERGEN

Saks nr 2017/65/FOL
Bergen, 30.10.2017

Forskningsadministrativ avdeling
v/Kristin Hansen
Universitetet i Bergen

UTLYSNING OG SØKNADSBEHANDLING - SKIPSREDER JACOB R. OLSEN OG HUSTRU J. G. OLSSENS LEGAT

Styret har i møtet 26. oktober 2017 vedtatt premisser for utlysning av midler og utdelinger fra Skipsreder Jacob R. Olsen og hustru Johanne Georgine Olsens legat i 2018. Utlysningstekst følger vedlagt.

Til prosjekt i regi av forskere og stipendiater har styret vedtatt følgende utdelingsramme for 2018 fra skipsreder Jacob R. Olsen og hustru J. G. Olsens legat:

kr. 300.000,-

Styret ber om at det blir foretatt kunngjøring og oppfølging av innkomne søknader. Etter ønske fra styret vil Utdanningsutvalget ved UiB være innstillingsråd for midlene som skal tildeles til forskere og stipendiater i 2018.

Styret ber om å få tilsendt prioritert liste over innstilte søkere, for tildelingen som skal gjøres til forskning, innen **2. februar 2018**. Kopi av innstillingen sendes på e-post til Seksjon for regnskap UiB v/Ursula Høie ursula.hoie@uib.no I innstillingen må det bekreftes at innstillingen er i henhold til stiftelsenes vedtekter og utlysningstekst godkjent av styret i FOL-sak 19/17, styremøte 26.10.17.

På bakgrunn av innstillingsrådets innstilling vil styret på styremøte 15.02.18 fatte endelig vedtak om tildelingen for 2018.

I tillegg til midlene som Skipsreder Jacob R. Olsen og hustru Johanne Georgine Olsens legat skal tildele forskere og stipendiater, har styret besluttet at kr. 52.000 skal tildeles studenter og Phd-kandidater. Innstillingsrådet for studentlegater vil bistå styret i forbindelse med søknadsbehandling og innstilling av disse midlene.

Med vennlig hilsen

Kjell Bernstrøm
forretningsfører

Vedlegg:

1. Utlysning av Skipsreder Jacob R. Olsen og hustru Georgine Olsens legat, godkjent av styret FOL-sak 19/17 styremøte 26.10.17
2. Gjeldende vedtekter for skipsreder Jacob R. Olsen og hustru J. G. Olsens legat

Kopi sendt: Oddrun Samdal

Utlysning av Skipsreder Jacob R. Olsen og hustru Johanne Georgine Olsens legat

Legatets vedtekter ble vedtatt av Det akademiske kollegium i 1999. Legatet har som formål å fremme utdanning, forskning og formidling ved Universitetet i Bergen. Universitetsstyret avgjør hvilket beløp som hvert år skal stå til disposisjon for legatets formål, og utdelingen skal skje til forskningsformål og studentstipend ved Universitetet i Bergen.

For 2018 lyses det ut kr. 352.000 til forskning på undervisning og læring ved UiB. Av disse midlene skal kr. 300.000 gå til forskere og stipendiater og kr. 52.000 til studenter og phd-kandidater. Søknadsfristen er 1. desember 2017 for tildeling av midler for 2018.

Følgende prosjekter prioriteres i tildelingen for 2018:

Forskning på bruk av studentaktive undervisnings- og læringsformer

Legatmidlene skal bidra til forskningsbasert pedagogikk som fremmer læring i undervisningen. Ansatte som bidrar til pedagogisk utvikling gjennom utprøving av og forskning på studentaktive undervisnings- og læringsformer vil bli prioritert. Tilgjengeliggjøring og publisering av utviklingsarbeidet/forskningsresultatene forutsettes.

Når det gjelder student-initierte prosjekter, vil tiltak som bidrar til økt studiekvalitet og fremmer læring vektlegges.

Søknadene vil bli vurdert av Universitetets utdanningsutvalg. Utdanningsutvalget vil legge vekt på en god prosjektbeskrivelse der formålet med søknaden skal gå tydelig frem, og hvilken periode det søkes for.

Studenter ved Universitetet i Bergen oppfordres til å søke studentlegater.

Det søkes via UiB sitt søknads-systemet for fond og legater innen 1. desember.

<https://fond.app.uib.no/main/>

Godkjent av styret FOL-sak 19/17 styremøte 26.10.17

REGISTRERT I STIFTELSESREGISTERET	
SAKS NR. 17/01821	DOK NR. 4
27 JUN 2017	
ORG NR. 982 236 703	IMB

Vedtekter for Skipsreder Jacob R. Olsen og hustru Johanne Georgine Olsens legat til Universitetet i Bergen.

Vedtatt av Det akademiske kollegium i møte 29. november 1999

- § 1. Legatet er opprettet, i samsvar med statutter av februar 1961 for Skipsreder Jacob R. Olsen og hustru Johanne Georgine Olsens legat til fordel for ekteparets barnehjem for tuberkuløse barn, fordi formålet for det opprinnelige legatet var falt bort.
- § 2. Legatets formål er å fremme utdanning, forskning og formidling ved Universitetet i Bergen.
- § 3. Legatets grunnkapital er ved opprettelsen kr. 6.330.537,41 , hvorav kr 2.000.000,- skal være urørlig.

Legatets grunnkapital er pr. 31.12.16 kr. 7.755.104,46, herav er kr. 3.424.567,05 bunden kapital.
- § 4. De til enhver tid sittende medlemmer i Det akademiske kollegium, Universitetet i Bergen, utgjør legatets styre. Funksjonstiden for styremedlemmene og vara-medlemmene er 3 år, likevel slik at studentrepresentantene fungerer i ett år.
- § 5. Styret velger forretningsfører.
- § 6. Legatets midler skal plasseres og forvaltes slik at det oppnås best mulig avkastning og betryggende sikkerhet.
- § 7. Minst 1/10 av den årlige avkastning skal tillegges urørlig kapital. Øvrig avkastning tillegges fri kapital. Styret avgjør hvilket beløp som hvert år skal stå til disposisjon for legatets formål. Utdelingene skal skje til forskningformål og studentstipend ved Universitetet i Bergen.
- § 8. Endringer i disse vedtektene (omdanning) kan bare finne sted etter vedtak i Det akademiske kollegium, Universitetet i Bergen, og må forelegges departementet til godkjenning, jfr. stiftelsesloven § 32 flg.

Bergen, 11. januar 2000

Kirsti Koch Christensen
Styreleder

Kåre Rommetveit
Forretningsfører

Grunnkapital i §3 er oppdatert pr 31.12.16

Sak 13/18 Si fra- systemet

Orienteringssak

Notat fra Studieadministrativ avdeling

Notat

Til: Utdanningsutvalget
Fra: Studieadministrativ avdeling
Møte: 24. januar 2018

Ephorte:2017/1376

Si fra - systemet i drift

Prosjektet som hadde ansvar for innføring av et Si fra-system ved UiB for studenter er nå gjennomført, og ble 2. januar 2018 satt i drift.

Systemet har som formål å ivareta studenters tilbakemeldinger når det gjelder læringsmiljø, - i form av ris, bekymringer eller ros. Initiativet for selve systemet kom fra Studentparlamentet, som observerte at UiO hadde et slikt system.

Si fra - for våre studenter

Systemet Si fra ble tilgjengeliggjort på studentsidene 2. januar
Brukertest ble gjennomført, med tanke på universell utforming. Representanter fra Studentparlamentet fikk anledning til å bistå med innspill, og plassering av informasjonen.

Det er fremmet et ønske om å plassere et ikon på Mitt UiB som leder til Si fra- siden.

Si fra om læringsmiljøet

Publisert: 31.10.2017 (Sist oppdatert: 11.01.2018)

Når det er alvor

Si fra om skadelige, farlige, uetiske eller straffbare hendelser. Eksempler kan være forurensing, forskningsfusks, korrupsjon, mobbing, trusler eller seksuell trakassering. Du kan melde fra skriftlig på nettskjema eller muntlig til fakultetets læringsmiljøkontakt. Dette bør du vite før du melder fra. Har du vært utsatt for skade eller farlig uhell på skal du melde fra til nærmeste leder eller læringsmiljøkontakt som skal ivareta deg, og rapportere hendelsen. Alternativt kan du melde fra om hendelsen her.

Logg inn på nettskjema i **FEIDE** for å si fra om alvorlige forhold

Når noe må forbedres

Si fra om dårlige sider ved det fysiske eller sosiale læringsmiljøet ditt. Det kan for eksempel ekskluderende miljø, manglende sosialfaglige tiltak eller forstyrrende oppførsel. Forsøk gjerne å løse saken i samarbeid med studenttillitsvalgte og læringsmiljøkontakten på instituttet først. Uønskede hendelser og/eller forhold som har ført til eller kan føre til skade på mennesker, miljø og materiell meldes i HMS-portalen. Feil og mangler i rom eller bygninger skal meldes om til Lydia. Klager på vedtak sendes til Den sentrale klagenemnd.

NB! Om du er usikker på alvorlighetsgrad i saken, eller komme med personopplysninger så meld saken inn som 'rød' sak.

Velg i skjema for å si fra om dårlige sider

Når du er fornøyd

Hva inspirerer deg? Hva vil du ha mer av i ditt læringsmiljø? Dine tilbakemeldinger kan gjøre at et bra tiltak fortsetter og dermed kan komme flere studenter til gode. Si det direkte til den det gjelder, læringsmiljøkontakten, studenttillitsvalgte eller gjennom nettskjema. Tips ditt fakultet om et studiemiljø eller en person som du mener fortjener å vinne Læringsmiljøprisen.

Velg i skjema for å gi ros

DIN SIKKERHET ER VIKTIG FOR OSS!

Det er svært viktig at ikke personsensitiv informasjon kommer på avveie. Bruk rødt skjema om du har sensitiv informasjon som er viktig for saken din.

Om å si fra om kritikkverdige forhold

Vi ønsker åpenhet ved UiB. Har du oppdaget kritikkverdige forhold som kan være til skade for UiB eller enkeltpersoner ved UiB, ønsker vi at du sier fra.

Saker som omhandler kritikkverdige forhold skal ivareta deg som student og skal påse at din henvendelse blir håndtert.

Hva skjer når du har meldt i fra?

Alle sensitive dokumenter i saken blir unntatt offentlighet og saken blir behandlet fortrolig. Det innebærer at ditt navn ikke blir kjent for flere enn det som er nødvendig for videre behandling i saken.

Usikker på hva du skal gjøre?

Usikker på dine rettigheter?

Studentombudet er en uavhengig bistandsperson som har som oppgave å gi studenter ved Universitetet i Bergen råd og hjelp i saker knyttet til studiesituasjonen.

Innmelding - røde saker

Si fra om kritikkverdige forhold ved læringsmiljøet ved UiB

Informasjon til deg som melder inn en sak

Din innmelding blir kryptert. Innmeldingen blir knyttet til din e-postadresse ved UiB. Det betyr at du ikke blir anonym, men at saken blir behandlet som konfidensiell av tre mottakspersoner som har taushetsplikt. Saken blir håndtert i henhold til aktuelle regler i forvaltningsloven, personopplysningsloven, offentleglova og annet relevant regelverk.

Hva skjer videre med din innmelding? Les mer om saksgang [her](#).

Hva gjelder saken? *

Kryss av på ett eller flere tema. Velg "annet" om ikke svaralternativene passer din sak.

- ☐ Mobbing/trakassering
- ☐ Diskriminering
- ☐ Seksuell trakassering/uønsket seksuell oppmerksomhet
- ☐ Farlig læringsmiljø - manglende sikkerhet
- ☐ Brudd på forskningsetiske retningslinjer
- ☐ Korrupsjon, misbruk av offentlige midler eller annen økonomisk kriminalitet
- ☐ Forurensning
- ☐ Annet

Hva har skjedd? *

Gi en beskrivelse av saken. Hva skjedde? Når skjedde det? Hvem er involvert?

Hvilket fakultet tilhører du? *

- ☐ Det humanistiske fakultet
- ☐ Det juridiske fakultet
- ☐ Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet
- ☐ Det medisinske fakultet
- ☐ Det psykologiske fakultet
- ☐ Det samfunnsvitenskapelige fakultet
- ☐ Fakultet for kunst, musikk og design

Er det andre ved UiB som vet om saken?

Kontaktinformasjon *

(Oppgi hvordan vi lettest kommer i kontakt med deg dersom vi trenger flere opplysninger)

Send

Avbryt

Gule saker: Skjemaker. Sak sendes automatisk til aktuell fakultetsgruppe i Issue Tracker.
NB Legg merke til varsel

Si fra om hva som må forbedres ved læringsmiljøet

Informasjon Si deg som vil si fra

Din innmelding blir sendt til Si fra-mottaket på ditt fakultet som vil angi hvem som skal være ansvarlig for å behandle saken. Innmeldingen blir knyttet til din e-postadresse. Kontaktinformasjon ved UIB, hvis det er behov for flere opplysninger for å behandle saken, blir du kontaktet. Saken blir knyttet i henhold til aktuelle regler i forvaltningsloven, personopplysningsloven, offentlighets og arkiv relevant regelverk.

Du vil få en beskjed fra på at Si fra-mottaket på fakultet har mottatt saken. Les mer om videre saksbehandling på [webbrowserside](#)

Stal du møtte om skadelige, farlige, uetiske eller straffbare hendelser, eller saker der personer skal navngis? Gå til følgende nettskjema: <https://nettskjema.uio.no/ansvar/38372.html>

☐ Det medisinske fakultet
☐ Det psykologiske fakultet
☐ Det samfunnsvitenskapelige fakultet
☐ Fakultet for kunst, musikk og design

Hva gjelder saken?

Gjelder saken drift og vedlikehold av bygninger, skal saken sendes direkte til [Jufda](#)

Du kan kryssje av på flere koma eller "annet" om ikke alternativene passer din sak. *

☐ Undervisningsutstyr
☐ Fysiske fasiliteter
☐ IT-fasiliteter
☐ Sikkerhet
☐ Tilgjengelighet
☐ Det sosiale miljøet
☐ Arrangementer
☐ Fødselsordningen
☐ Informasjon
☐ Ansatte
☐ Madrunder
☐ Annet

Gi en kort beskrivelse av hva saken gjelder. *

Har du forslag til hvordan saken kan løses?

Kontaktinformasjon

(Oppgi hvordan saksbehandler lettast kommer i kontakt med deg ved behov for flere opplysninger) *

Ditt UIB brukernavn (valgfritt)

Fortsette

Grønne saker: Skjemaker. Sak sendes automatisk til aktuell fakultetsgruppe i Issue Tracker. NB
Leggerke til varsel

Si fra om hva som er bra ved læringsmiljøet

Informasjon Si deg som vil si fra

Din innmelding blir sendt til Si fra-mottaket på ditt fakultet som vil angi hvem som skal være ansvarlig for å behandle saken. Innmeldingen blir knyttet til din e-postadresse. Kontaktinformasjon ved UIB, hvis det er behov for flere opplysninger for å behandle saken, blir du kontaktet. Saken blir knyttet i henhold til aktuelle regler i forvaltningsloven, personopplysningsloven, offentlighets og arkiv relevant regelverk.

Du vil få en beskjed fra på at Si fra-mottaket på fakultet har mottatt saken. Les mer om videre saksbehandling på [webbrowserside](#)

Stal du møtte om skadelige, farlige, uetiske eller straffbare hendelser, eller saker der personer skal navngis? Gå til følgende nettskjema: <https://nettskjema.uio.no/ansvar/38372.html>

Velg fakultet *

☐ Det humanistiske fakultet
☐ Det juridiske fakultet
☐ Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

Si fra om hva som er bra ved læringsmiljøet *

Har du forslag til hvordan vi kan gjøre mer av dette, eller gjøre det kjent for andre?

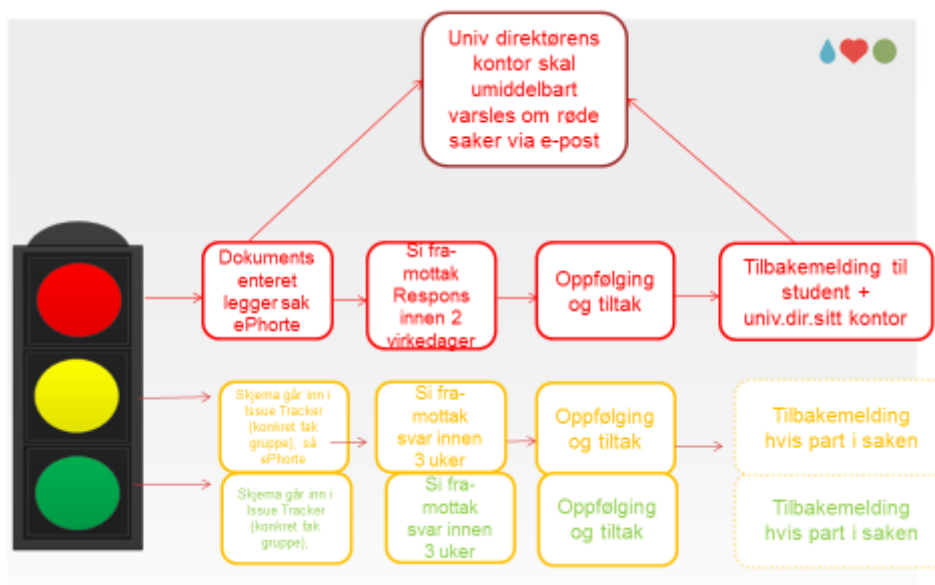
Ditt UIB brukernavn (valgfritt):

Fortsette

Hva skjer når en sak meldes inn?

Saksflyt

Retningslinjer for saksbehandlere [er tilgjengelig på ansattssidene](#), under 'Arbeidsstøtte for utdanning'

Røde saker

- 1) Student melder inn sak i skjema, som sendes videre i epost (kryptert) til mottakerpost (skrik@uib.no)
- 2) En automatisk bekreftelse sendes til student: *Din melding er nå sendt. Du vil innen en uke bli kontaktet for oppfølging av saken din. Hvis du trenger å snakke med noen i mellomtiden kan du ta kontakt med Studentombudet eller Sammen sin helsetjeneste.* (Tilsvarende på engelsk)
- 3) Henvendelse mottas kryptert til Sekretariat for universitetsledelsen (rop@uib.no), og dokument senteret - Seksjon for dokumentasjonsforvaltning (skrik@uib.no)
- 4) Dokument senteret - Seksjon for dokumentasjonsforvaltning dekrypterer sakene innen 48 timer. I samarbeid med Sekretariat for universitetsledelsen og HR-avdelingen legges sak i aktuell Ephorte-gruppe, avhengig av fakultet.
- 5) Aktuell fakultetsgruppe vil motta varsling per e-post om rød sak. Sekretariat for universitetsledelsen er på kopi (sistnevnte som orientering).
- 6) Fakultet behandler sak, og kontakter student. Frist er 7 virkedager fra sak ble sendt inn i skjema til student har mottatt svar.

Gule saker og grønne saker

- 1) Student registrerer sak i skjema, basert på valg av fakultet
- 2) Student mottar automatisk svar: *Din melding er nå sendt. Du vil få svar fra saksbehandler innen tre uker.* (Tilsvarende på engelsk)
- 3) Skjema sendes inn i Issue Tracker
- 4) LMK på fak mottar e-postvarsel
- 5) LMK tar kontakt med student innen 3 uker fra henvendelsen ble sendt inn

Arbeidsfordeling og ansvar for Si fra i drift

Studieadministrativ avdeling, læringsmiljø

SA eier systemet, og har ansvar for tilrettelegging og oppfølging. Det vil si at avdelingen skal påse at læringsmiljøkontaktene (LMK) er informert og har god nok opplæring for å ivareta studentene med et felles rammeverk, uavhengig av fakultet og saksbehandler.

- 1) Saksbehandlingsstøtte: Vanskelige saker, aktuelle retningslinjer.
- 2) Koordinering og arrangering av faste møter mellom læringsmiljøkontaktene, og med andre involverte parter.
- 3) Justere skjema ved behov (Når dette er absolutt nødvendig)
- 4) Be om rapport fra UiO månedlig for avsjekk av antall saker opp mot antall krypterte saker mottatt i e-post.
- 5) Avtaleeier med UiO. Må påse drift av system, inkludert for innføring av ny skjemaløsning i 2018 ved UiB (Digi Forms)
- 6) Rapportering til LMU hvert semester.

IT-avdelingen

Skal ha ansvar for den tekniske støtten i drift. Det vil si at driftsproblemer med kryptering, eller andre integrasjoner skal rapporteres i Issue Tracker til BRITA når saksbehandlere erfarer tekniske problemer. Bistår fakultetene for fjerning av saker i Issue Tracker når disse er plassert feil. ITA tar direkte kontakt med UiO om problemet er i kryptering eller mottak av eposter. Avvik rapporteres til SA, Læringsmiljø til oppnevnt person/gruppe.

Dokumentsenteret - Seksjon for dokumentasjonsforvaltning

Skal ha ansvar for å dekryptere alle røde saker innen 48 arbeidstimer, og legge aktuelle saker fra skjema i rett E-phorte gruppe. Ansvar for sletting av saker. Bistå teknisk ved saker som er havnet feil.

Sekretariat for universitetsledelsen (SFU)

Skal påse at innmeldte saker skal være dekryptert innen 48 timer. Besørge støtte til dokumentsenteret for plassering av sak. Juridisk støtte til som ellers til fakultetene. Påse at antall krypterte saker samsvarer med dekrypterte saker ved slutten av hver måned.

HR avdelingen

Skal besørge støtte i samarbeid med SFU, for dokumentsenteret for håndtering av dekrypterte saker før sak plasseres videre. Skal støtte fakultetenes behov for videre håndtering der det er relevant.

Læringsmiljøkontaktene (LMK) ved fakultetene

- 1) Skal ha innsikt i saksbehandlingsrutiner for hhv røde, gule og grønne saker: Svarfrister, juridiske aspekter, og ivareta studentene.
- 2) Må være tilgjengelig på daglig basis via e-post i LMK-gruppen: Svarfrister må opprettholdes.
- 3) Skal kunne skille saker fra hverandre: Hva betegner en rød sak? Hva betegner en gul sak? (For eksempel en rød sak må kunne flyttes «ned» til en gul sak. En gul sak må løftes opp som rød)
- 4) Skal kunne rutiner ved flytting av saker.
Flytting og sletting av saker i Issue Tracker. Når gule saker oppskaleres, og må legges som røde saker.
Røde saker som skal nedskaleres fra Ephorte til Issue Tracker.
Saker som ikke skal i Si fra, men i Lydia, HMS-portalen
- 5) Skal ha innsikt i bruk av Issue Tracker og E-phorte – legge inn og slette saker som en del av dette.

Opplæring og oppfølging høsten 2017

I høst ble det gitt en innføring om systemet på et overordnet nivå for læringsmiljøkontakter, og tilhørende gruppe. Møter er avholdt med ITA og HR for å besørge best støtte for LMK
Informasjon ble i desember sendt til ledelsen ved alle fakultet.

Lansering – januar 2018

Nyhetssak på uib.no skal publiseres 11. januar, samme dag som BSTV er ute med sak om løsningen. Det er forventet interesse fra På Høyden, Studvest og lokale medier.
Informasjon vil deles på informasjonsskjermer på hele UiB, i tillegg til mulig knapp på Mitt UiB.

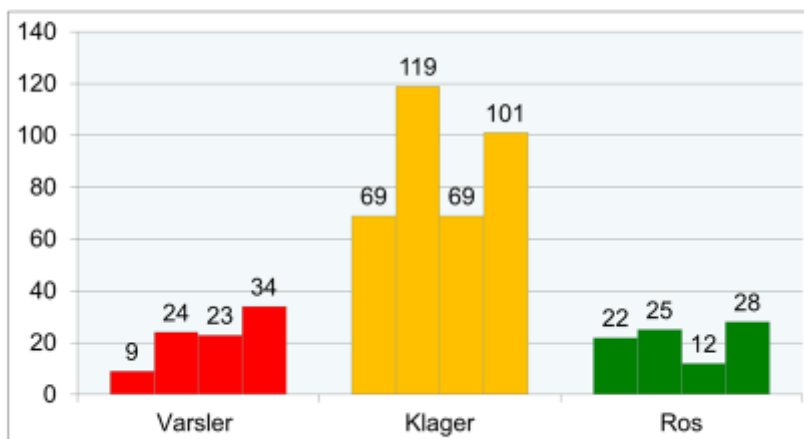
Vedlegg

Erfaringer fra UiO

Antall saker 2013-2016 (9 fakultet)

UiO : Universitetet i Oslo

Omfang av saker innkommet i Si-fra fra 2013-2016

IT-sikkerhet – Utvidet ROS

Sent i høst ble det gjennomført en utvidet ROS analyse for å ivareta IT-sikkerheten. Manuelle oppgaver som dekryptering av røde saker, fare for feilsendte saker fra studenter, utmerket seg.

UiO har hatt tilsvarende system siden slutten av 2013, og kan dokumentere at det er utrolig sjelden at studenter registrerer saker om kritikkverdige forhold på feil sted

I følge Ellen Tefre, ansvarlig ved UiO, er det særdeles sjeldent at dette skjer, mindre enn 1 gang per år. UiO har over 10 000 flere studenter enn UiB.

Kilde

<http://www.uio.no/for-ansatte/arbeidsstotte/sta/laeringsmiljo/si-fra-systemet/arlig-rapportering.html>

Rapport

<http://www.uio.no/om/organisasjon/utvalg/laringsmiljoutvalget/moter/2017/2/si-fra--rapport-2016-med-vedlegg.pdf>

Kommentar: Det er ingen fakulteter som har registrert saker av alvorlige, kritikkverdige forhold som er registrert på feil sted. Ingen saker ble registrert for 2016. Den manuelle jobben med å dekryptere saker fra nettskjema og legge dette inn i Ephorte, vil kunne løses bedre i 2. kvartal, når Digiforms benyttes. Der vil saker automatisk kunne dekrypteres, og legges i Ephorte.

**Sak 14/18 Løypemelding- Prøveordning med aktiv
avmelding av utveksling**

Orienteringssak

Notat fra Studieadministrativ avdeling

Notat

Til: Utdanningsutvalget
Fra: Studieadministrativ avdeling
Møte: 24. januar 2018

Ephorte:2017/12477

Bakgrunn

Universitetsstyret vedtok i møtet 1. juni 2017 ([sak 59/17](#)) i sak om [Handlingsplan for kvalitet i utdanning 2017-2022](#) å innføre en prøveordning der studentene aktivt må melde seg av utveksling, at alle studenter skal bli møtt med en forventning om å dra på utveksling i løpet av studiet og at undervisere aktivt skal oppfordre studenter til å dra på utveksling. Studentparlamentet tok initiativ til oppfølging av den foreslåtte prøveordningen gjennom Universitetets utdanningsutvalg (UU, [sak 57/17](#)) den 29. september 2017 og fakultetene ble i brev av 5. oktober (ephorte 17/12477) invitert til deltakelse i pilotprosjektet. Dette ble fulgt opp i UU ([sak 74/17](#)) den 16. november hvor Studieadministrativ avdeling (SA) hadde fått tilbakemelding fra tre fagmiljø:

- Institutt for sammenliknende politikk: Bachelorprogram i europastudium
- Institutt for fremmedspråk: Bachelorprogram i tysk
- Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap: Bachelorprogram i religionsvitenskap

Faglig forankring og involvering

Ved å gjøre utveksling til en forventet aktivitet i studieprogrammet, i stedet for en frivillig aktivitet, bør studentene også kunne forvente at utvekslingen i enda større grad er godt tilrettelagt og faglig forankret. Dette vil kreve større grad av involvering fra vitenskapelig ansatte. Et sentralt spørsmål er om prosjektet skal være en *administrativ tilpassing* til dagens situasjon eller en mer dyptgripende *faglig endring* i måten å tenke utveksling på?

Dette berører igjen flere forhold ved gjennomføring av piloten, både i forbindelse med søknadsprosessen, fordeling av plasser, avtaleforvaltning, administrative rutiner (som faglig godkjenning) og tekniske løsninger (som søknadsweb, FS, StudentWeb). Det kan tenkes at behov og ønsker vil være forskjellig i ulike fagmiljøer. Dersom prosjektet skal pilotere løsninger som krever økt ressursbruk kan det også være at vi bør se på mulige gevinster innen f.eks. digitalisering og forenkling av tekniske løsninger som kan effektivisere eksisterende prosesser. Dette kan igjen øke tidsbruken i prosjektet.

Status

I invitasjonen om deltakelse til fagmiljøene ble det stilt forventninger om en faglig plan for gjennomføring av en pilot:

- Studieprogrammet må ha en konkret plan for hvilke utvekslingsavtaler som kan brukes til formålet, og det må være tilstrekkelig antall plasser på disse avtalene til hele studentkullet
- Det må kunne defineres i studieplanen i hvilket semester utvekslingsoppholdet skal foregå
- Man må ha et helt konkret alternativ for studenter som velger å bli hjemme i utvekslingssemesteret

SA har startet arbeidet med forberedelser til pilotprosjektet har identifisert ulike problemstillinger som det var viktig å få drøftet med de involverte fagmiljøene. Det ble arrangert oppstartsseminar for piloten 11. januar, der fagmiljøene var invitert til å stille med både vitenskapelige og administrative ansatte og studentrepresentanter. Oddrun Samdal ledet møtet. Her fikk fagmiljøene anledning til å presentere bakgrunnen for at de meldte seg på prosjektet og tanker de har om videre arbeid.

Problemstillinger som ble diskutert

Faglig forankring:

- Tilrettelegging og anbefaling av utvekslingsavtaler: må vitenskapelige involveres i avtaleadministrasjon og –forvaltning i større grad, eller på en annen måte, enn i dag?
- Frie studiepoeng og/eller spesialisering? Et tilrettelagt opplegg hvor studenter skal ta spesialiseringen sin ute krever større grad av forarbeid og oppfølging.
- Hvordan kan vi sikre en bedre fagliggjøring av frie studiepoeng?
- Er dagens løsning med faglig forhåndsgodkjenning hensiktsmessig for pilotprogrammene, tatt i betraktning at omfanget også vil øke?
- Hva er det faglige alternativet for de som ikke drar på utveksling? Er emner på engelsk egentlig noen reell endring fra dagens situasjon? Må utvalget av engelskspråklige emner utvides? Hvordan sikre god integrering mellom norske og utenlandske studenter? Finnes det andre gode faglige alternativer?
- Kan det være aktuelt å se på felles løsninger (som et kurs i «interkulturell forståelse») for de som blir hjemme?
- Hvordan sikrer vi god forankring hos og involvering av studentene?

Søknadsprosessen:

- Skal søknadsprosessen til utveksling være som i dag? Bør det i det hele tatt kalles «søknad» når dette er noe som forventes?
- De ulike studieprogrammene kan ha behov for ulike utvelgelsesprinsipper for fordeling av plasser (motivasjonsbrev, akademiske kriterier, loddtrekning?).

Utvekslingsavtaler:

- Skal plasser øremerkes studenter på studieprogram som er med i piloten? Eller skal disse ha forrang?
- Er det behov for ytterligere utvekslingsavtaler?

- Hva med gratisprinsippet? Kan vi anbefale avtaler som innebærer ekstrakostnad for studenten?

Andre praktiske forhold:

- Studieplaner må oppdateres, læringsutbyttetekster utarbeides og nødvendige endringer må gjennom fakultetenes respektive rutiner for dette.
- Hvilke kull skal endringen gjelde? Skal endringen implementeres som «frivillig» for eksisterende kull?

Navnet «Aktiv avmelding av utveksling» ble også kort drøftet. Det er viktig å finne et begrep som bedre speiler målsetningen til ordningen.

SA vil jobbe videre med prinsipielle avklaringer og det som kom av innspill i oppstartsmøtet, i dialog med fakultetene og fagmiljøene.

Saken legges fram for Utdanningsutvalget til orientering.

**Sak 15/18 Statsbudsjettet for 2018- Tildelingsbrev for
Universitetet i Bergen**

Orienteringssak

Notat fra Studieadministrativ avdeling

Notat

Til: Utdanningsutvalget
Fra: Studieadministrativ avdeling
Møte: 24. januar 2018

Ephorte:2016/10694

Tildelingsbrevet fra departementet har relevans for flere saker på dagsorden, og for arbeidet vårt med utdanningsaker i 2018.

Saken legges fram for Utdanningsutvalget til orientering.